

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 11: Stavebnictví, architektura a design interiérů

NÁVES, NÁMĚSTÍ – PROSTOR PRO SETKÁVÁNÍ

**Anna Martináková
Zlínský kraj**

Velké Karlovice 24.3.2021

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 11: Stavebnictví, architektura a design interiérů

NÁVES, NÁMĚSTÍ – PROSTOR PRO SETKÁVÁNÍ

VILLAGE'S AND TOWN'S SQUARE – PUBLIC SPACE

Autoři: Anna Martináková

Škola: Střední průmyslová škola stavební Valašské Meziříčí,
Máchová č.p. 628/10, 757 01 Valašské Meziříčí

Kraj: Zlínský kraj

Konzultant: Ing. Arch. Alena Carbolová

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracovala samostatně a použila jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

Ve Velkých Karlovicích 24.3.2021

Martináková Anna

Poděkování

Děkuji Ing. Arch. Aleně Carbolové za vedení mé práce a poskytnuté rady.

Anotace

V první, teoretické části jsem se zabývala vývojem měst, vesnic a jejich veřejným prostorem. Ve druhé části jsem rozpracovala tři varianty návrhu návsi ve Velkých Karlovicích.

Klíčová slova

Náves; náměstí; město; vesnice; architektura a veřejný prostor

Annotation

The evolution of cities, villages and their public space is described in the first theoretical part of my work. In the second part I devoted plans of a village square in Velké Karlovice.

Keywords

Square; town; villages; architecture and public space

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	STAROVĚK	2
2.1	Mezopotámie	2
2.2	Egypt.....	2
2.3	Řecko	2
2.4	Řím	6
3	STŘEDOVĚK.....	7
3.1	Vesnice	7
3.2	Města	9
3.3	Románský sloh	9
3.4	Gotický sloh.....	10
4	NOVOVĚK.....	10
4.1	Vesnice	10
4.2	Města	11
4.3	Renesance	12
4.3.1	Piazza della Santissima Annunziata.....	13
4.3.2	Piazza della Signoria	14
4.3.3	Piazza del Duomo.....	15
4.4	Baroko	16
4.4.1	Piazza di Spagna.....	17
4.4.2	Piazza Navona	18
4.4.3	Piazza Barberini a Piazza Colonna.....	19
4.4.4	Piazza San Pietro	19
4.4.5	Piazza del Popolo	21
4.5	Klasicismus.....	23
4.5.1	Place du Pantheon	23

4.5.2	Place des Vosges	24
4.5.3	Place Dauphine.....	25
4.5.4	Place de France.....	26
4.5.5	Place des Victoires	26
4.5.6	Place Vendome.....	27
4.5.7	Náměstí míru, Františkovy Lázně	29
4.5.8	Goethovo náměstí, Mariánské Lázně	30
5	DEVATENÁCTÉ STOLETÍ A SOUČASNOST	31
6	VELKÉ KARLOVICE	35
6.1	Historie	35
6.2	Centra obce	37
6.3	Návrh návsi.....	38
6.3.1	Mobiliář.....	39
6.3.2	První varianta	41
6.3.3	Druhá varianta	42
6.3.4	Třetí varianta	44
7	ZÁVĚR	46
8	CITOVANÁ LITERATURA.....	47
9	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	52
10	SEZNAM PŘÍLOH	55

1 ÚVOD

S veřejným prostorem se můžeme setkat ve městě, ale i na vesnici, a to ve formě návsi a ulice. Veřejný prostor je nedílnou součástí každodenního života lidí, a právě na veřejných prostranstvích se lidé nejčastěji scházejí, relaxují a pohybují. Často navíc těmto místům dominují nejvýznamnější budovy dané obce či města.

První zmínku o veřejném prostoru pozorujeme již ve starověku. Vesnice i města se postupem času změnila, zejména ve středověku dochází k novému osídlování a přestavbě měst. Vývoj veřejného prostoru byl však několikrát pozastaven válkami, ale i přesto smysl veřejného prostoru nezanikl a i v současnosti je pro nás velice důležitý.

Samotné téma jsem si vybrala z důvodu, že v mé rodné obci Velkých Karlovicích náves není a silně pociťuji, že toto „centrum“ obce zde citelně chybí. Myslím si, že každá vesnice by dnes měla mít nějakou náves nebo prostor, kde by se lidé mohli setkávat ve větším počtu a relaxovat.

Hlavním cílem mé práce bylo vytvořit návrh návsi ve Velkých Karlovicích. Z důvodu historického kontextu jsem se v teoretické části práce důkladně seznámila s vývojem vesnic a měst. Po seznámení s těmito materiály jsem vytvořila ucelený přehled o jejich významných veřejných prostorech. V této části práce jsem shrnula historické poznatky podle jednotlivých časových období, od starověku až po současnost. V praktické části jsem poté vypracovala tři různé návrhy, jak by mohla vypadat náves ve Velkých Karlovicích.

2 STAROVĚK

Starověké kolonizace vznikaly poblíž velkých řek. V Mezopotámii to byly řeky Eufrat a Tigris, v Egyptě řeka Nil. Ve starověku proběhly dvě fáze kolonizace. Důvodem osídlování byl nedostatek zemědělské půdy a později také přelidnění městských států. V této době začala vznikat struktura vesnic a měst. Setkáváme se zde s veřejným prostorem, a to v podobě ulic, ale také s náměstími. Ve starověku plnila náměstí především funkci tržiště, odehrávala se zde větší část veřejného života.

2.1 Mezopotámie

Sumerové žili na okraji Mezopotámie, jejich města byla pravidelného tvaru. Významná byla města Babylon a Ninive. Města byla chráněna hradbami před nájezdy válečníků či nepřátel. V každém městě byly zdobené stěny různými pestrými vzory a také každé město mělo veřejnou zeleň. Uvnitř byly vstupní neboli procesní třídy, ty navazovaly na vstupní brány, známá brána je Ištařina brána. Stavitelé vytvářeli důmyslný systém stok, čímž města zbavovali odpadů a bažin. Ulice měly pravoúhlou síť a často se na nich vyskytovaly kašny s vodou. Sumerové stavěli převážně z hlíny, cihel, rákosí a dřeva.¹

2.2 Egypt

Egyptská města byla specializovaná na pevnostní a na dělnická města. Stejně jako v Mezopotámii byla opevněná a měla také pravoúhlou síť ulic a kanalizace. Hráze a mosty, které se stavěly na zemi, tvořily tak křížovky. O Egyptánech je známo, že byli dobří matematici, na stavby používali osovou symetrii, přemýšleli o kompozici a cestách k objektům. Stavební plány zapisovali na papyrus. Setkáváme se zde s vícepatrovými domy a s velmi významnou náhrobní architekturou. Hlavním materiálem byl stavební kámen, cihla a rákos. Z významných staveb se nám dochovaly například pyramidy v Gíze, chrámy a sfingy.

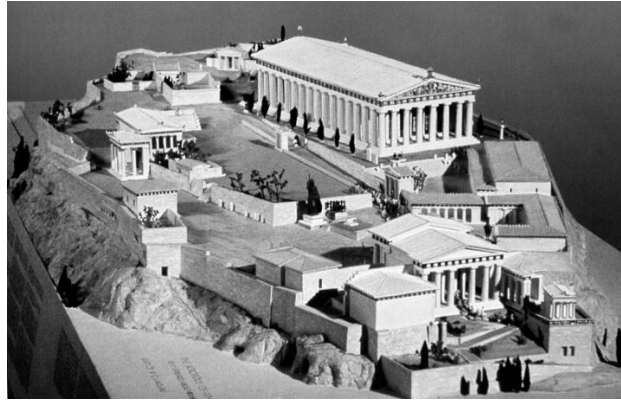
2.3 Řecko

V Řecku se zakládaly městské státy. Kolonie nebyly podřízeny metropoli, jak to bylo u Římanů. Docházelo k rozvoji městského státu neboli *polis*. Postupem času vznikl silný stát. Významnými městy byly Athény, Trója a Mykény. Athény jsou jedním z nejstarších měst v Evropě, mají dávnou historii a byly velkým vzorem pro celý svět.

Města měla pravoúhlou síť ulic. Budovy se stavěly z hlíny, kamene, dřeva a mramoru. Domy byly rozděleny na mužskou a ženskou část. Ve městě se nacházely různé oltáře, pokladnice, divadla, poradní a úřední síně.

Významnou součástí měst byla *akropole*, ta nejvýznamnější se nacházela v Athénách. Byla postavena přímo uprostřed Athén na vyvýšeném území. Místo bylo obehnané hradbami a mělo rozlohu asi 2,5 hektaru. Uprostřed byl postavený chrám – Parthenón, který byl zasvěcený bohyni Athéně. Zde také vzniklo hlavní společenské centrum – Agora.

¹ (Glennová, 2008)



Obrázek 1 Možná podoba Akropolis²



Obrázek 2 Akropolis dnes³

Agora plnila podobnou funkci jako náměstí, konaly se zde trhy, bohoslužby, vojenská cvičení a vyhlašovaly se zde ohlášky. Po obvodu agory vystavěli Řekové chrámy, lázně, ale i důležité budovy jako třeba radnici. Agory měly většinou obdélníkový tvar. Ženám byl vstup přísně zakázán, protože ženy neměly v té době nárok na jakýkoliv společenský život. Velice významná je agora v Athénách. Zde vznikly dokonce první veřejné záchody. Dnes se z Athénské agory stalo muzeum⁴.

² (pinterest, 2015)

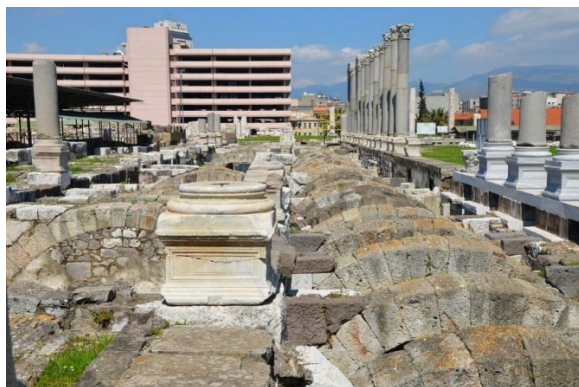
³ (Acropolis of Athens: The Ultimate Guide & 2021 Visitors' Tips , 2020)

⁴ (Smékalová, 2020)



Obrázek 3 Možná podoba řecké agory⁵

Jedna z nejlépe dochovaných agor je ve Smyrně. Město dobyl Alexandr Veliký a postavil tak druhou, novou Smyrnu. Ve Smyrně byla agora, která sloužila jako tržiště. Agoru zničilo zemětřesení, poté ji znovu postavili, bohužel dnes z ní zbyly pouze ruiny. Na agoře stála bazilika, z které se dochovaly podzemní chodby s obloukovitou klenbou a kanalizací, ve které stále proudí podzemní voda. Díky kanalizaci se zde našlo i několik kašen. Na konci agory je hřbitov, který tvoří několik sloupů a pár kamenných náhrobků s řeckými texty.⁶



Obrázek 4 Smyrna agora⁷

⁵ (Assassin's Creed Odyssey)

⁶ (Niko, 2013)

⁷ (Raddato, 2017)



Obrázek 5 Podzemní chodby chrámu s kanalizací⁸

Město Milétus se nachází na pobřeží Turecka. Hlavní agora byla postavená na severu. Agora byla ze západní strany obklopená zdí, z druhé strany ji obklopovaly obchody. Vstupovalo se na ní slavnostní cestou. V okolí agory se nacházel chrám Asklépia a budova senátu. V jihozápadní části agory se nacházel Prytaneion. V této budově se konaly slavnosti na počest olympijských vítězů. Dnes zbyly z agory pouze ruiny a mokřady, proto je místo přístupné pouze v létě.⁹



Obrázek 6 Hlavní agora v Milétu¹⁰

⁸ (Raddato, 2017)

⁹ (Sansal, 2020)

¹⁰ (Steffen, 2020)

2.4 Řím

Město Řím vzniklo pravděpodobně sjednocením osad Sabinů a Latinů. Později se z Říma stalo císařství. Přejali stavební znalosti od Etrusků a Řeků. Římané začali používat beton a navrhovali nové praktické budovy, například baziliky, kde byl prostor pro tržiště a soud. Dalšími významnými stavbami jsou lázně, amfiteátr (koloseum), silnice, akvadukty a kanály. Lidé se setkávali na fórech, ta sloužila jako tržiště, náves a plnila stejnou funkci jako řecká agora. V překladu znamená fórum náměstí, tržiště, veřejný prostor.

Nejnámější fórum je Forum Romanum, které bylo postaveno na bažině. Aby Římané terén vysušili, postavili kanál Cloaca Maxima. Kolem náměstí vybudovali obchody, sklady, radnici, chrámy, později také baziliky a soudní síně. Uprostřed postavili Phokasův sloup. Forum Romanum lidem nabízelo prostor, kde se setkávali a obchodovali. Také sloužilo pro politické a náboženské diskuse. Náměstí začalo upadat ve 4. století, postupně pustlo, budovy chátraly, celou zkázu dokončilo zemětřesení a barbarští obyvatelé. Na náměstí začala růst tráva a stala se z něj pastvina pro dobytek. Forum Romanum bylo nalezeno v 18. století. Dnes zbyly z tohoto místa jenom ruiny.¹¹



Obrázek 7 Forum Romanum v Římě, dnešní podoba¹²



¹¹ (Ševčík, 2007)

¹² (Forum Romanum v Římě, 2020)

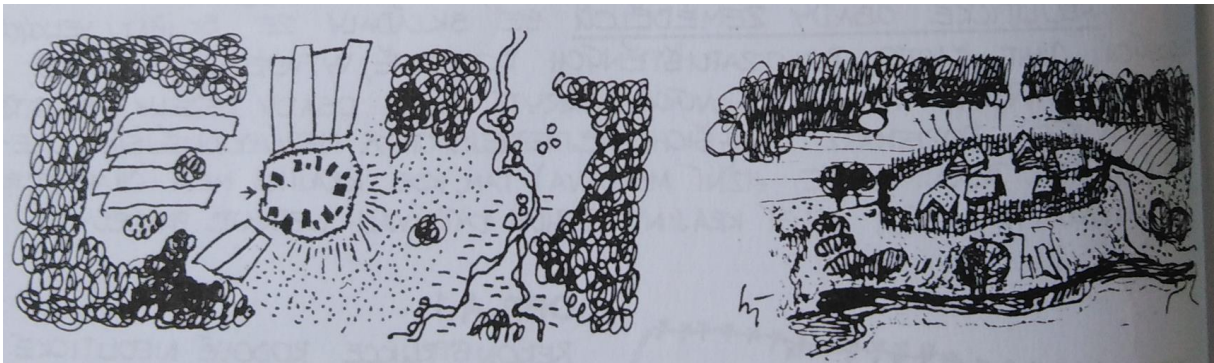
3 STŘEDOVĚK

Středověk začal od roku 476 a skončil objevením Ameriky v roce 1492. Toto období můžeme rozdělit na *raný středověk*, *vrcholný* a *pozdní*. V raném středověku vznikaly nové státy. Rozvíjela se románská kultura a šířilo se křesťanství.

V 5. až 6. století přicházely na Moravu kočovné kmeny Slovanů, které se v průběhu stěhování národů usadily na našem území. Kolonizace se držely v úrodných nížinách a v blízkosti řek. Místa pro výstavbu nových měst a vesnic vybíral jeden člověk tzv. lokátor. Tito vzdělaní obyvatelé k nám přicházeli z Německa. Lokátor musel dbát na vojenské, ekonomické i komunikační požadavky, na úrodnost půdy a velikost řek. Kromě toho přemýšlel lokátor také o dispozici nově vzniklé osady a zajišťoval obchodníky a kolonisty. Nové území nebylo vždycky úspěšné, a proto některé vesnice a osady zanikly.¹⁴

3.1 Vesnice

První formou osídlení, slovanských kmenů, byly tzv. *rodové dvorce*. Šlo o skupiny stavení, které byly ohrazené a uzavřené bránou. Později v čase začaly vznikat právě z těchto rodových dvorců první vesnice. Hranice vesnic byly často přirozené, tvořené řekou, srázem nebo lesem. Půda byla společná, louky a pole se nacházely okolo vesnice.¹⁵



Obrázek 9 Představa slovanské vesnice¹⁶

Ve větších vesnicích byly postaveny kostely a sídla. Kostel stál většinou na vyvýšeném místě. Vesnice, vzniklé v raném středověku, můžeme rozdělit na *návesní vesnice* a *lánové vesnice*.

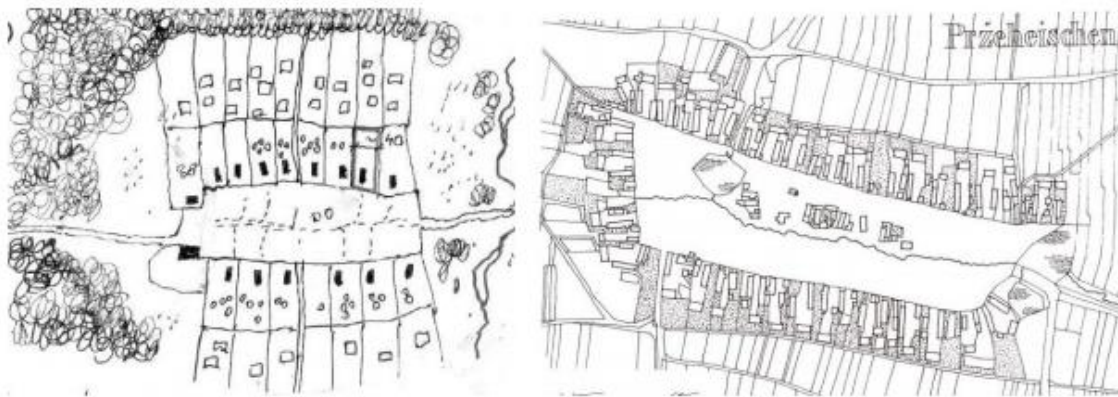
¹³ (autorů P. D., 2020)

¹⁴ (Němec, 2020)

¹⁵ (Sýkora, 2009)

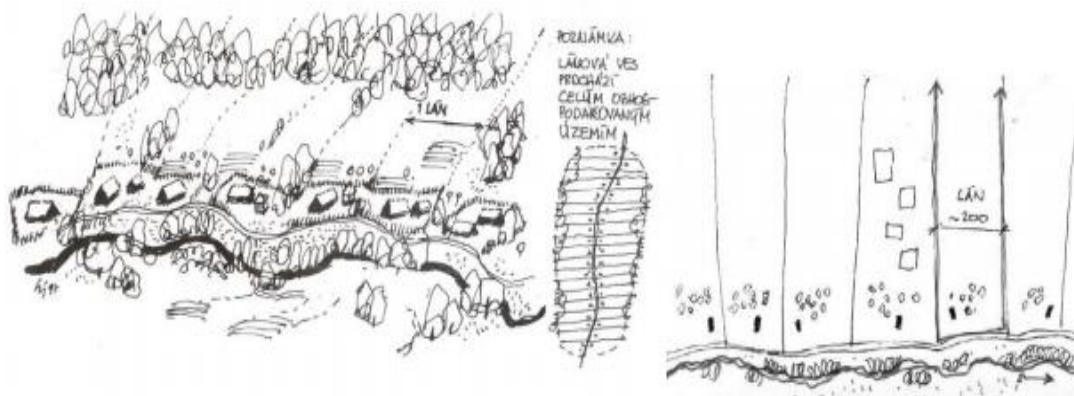
¹⁶ (Sýkora, 2009)

Návesní vsi měly v centru náves a okolo domy. Náves byla z pravidla obdélníková, ale mohla být i čtvercová, trojúhelníková, kruhová nebo nepravidelného tvaru.¹⁷



Obrázek 10 Návesní vesnice¹⁸

Lánové vsi nemají náves, domy jsou postavené u cesty a za nimi se nachází zahrada, pole, louka a les. Lánová ves prochází celým obhospodařovaným územím. Pojem lán, podle kterého je název odvozený, je měrná jednotka plochy usedlosti. Existovalo několik druhů lánů, například církevní, královský či selský. Lán sedláka měl asi 18,5 hektaru. Hospodáři, který se staral o lán, se říkalo *lánik*. Na konci středověku dochází ke spojení návesních a lánových vsí.¹⁹



Obrázek 11 Lánová ves²⁰

V desátém století zanikají tyto vesnice a půda se začíná rozdělovat. Hlavním vlastníkem půdy byl panovník, který mohl pozemek přidělit nebo vymáhat nazpět. Statky se začaly dědit z otce na syna. Na panské půdě pracovali nevolníci, menší část půdy byla vyhrazena pro poddané, kteří si mohli půdu pronajmout za poplatek nebo naturální odvod.

¹⁷ (Kupka, 2017)

¹⁸ (Kupka, 2018)

¹⁹ (Kupka, 2018)

²⁰ (Kupka, 2018)

Středověké vesnice byly spojovány s panským sídlem. To mělo podobu tvrze nebo hradu. Hradby a tvrze chránily nejen silné hradby, ale také hradní příkopy, které zlepšovaly obranu sídel. Tato sídla tak poskytovala dobrou obranu před nepřáteli a sloužila také jako úkryt pro vesničany. V sídlech se nacházelo nádvoří, které bylo hlavním komunikačním středem. Funkce nádvoří byla podobná jako funkce náměstí, konaly se zde hromadné akce, například trhy, ohlášky či popravy.²¹

3.2 Města

Většina měst byla obehnaná vysokými hradbami s obrannými věžemi. Před branami města žila chudina a sloužící. Počet obyvatel ve městech se pohyboval okolo tří tisíc.

Až ve 12. století začala vznikat nová města, která můžeme rozdělit podle způsobu stavby na města *rostlá*, *zakládaná* a na „*zeleném drnu*“. Většinou se stavěla města zakládaná, která vznikala na obchodních osadách a cestách. Města na „zeleném drnu“ se stavěla podle plánů, kdy se nejdříve vyměřilo náměstí a od něho se následně vytvořila pravoúhlá síť ulic. Nejznámějším českým městem, které bylo založeno na neosídleném místě, jsou České Budějovice s náměstím o rozloze asi 1,7 hektaru²². Ve větších městech se stavělo více náměstí, např. v Brně nebo Uherském Hradišti. Zakládaná města měla často mnohem větší náměstí, než bylo potřeba. Města rostlá vznikla rozšířením původní zástavby. Tato města měla náměstí naopak často malá a nevyhovující hospodářským a společenským potřebám. Náměstí byla pravidelného, ale i nepravidelného tvaru.

Města můžeme také rozdělit na královská a poddanská. Královská města byla obvykle větší, převážně šlo o místa, kde se těžily nerostné suroviny. Finanční příjem z města šel k samotnému panovníkovi. Města poddanská byla založena šlechtou nebo církví. Tato města ovšem potřebovala souhlas od panovníka.

Ulice ve 14. století měly šířku 10 metrů, z praktických důvodů, museli se totiž vyhnout dva povozy tažené koňmi. Jenom ulice v blízkosti hradeb byly užší. Města měla jednoduchá dopravní pravidla. Plně naložené vozy měly přednost, a to i na mostech, které byly jednosměrné. Středověké ulice byly velmi znečištěné splašky a dešťovou vodou. Až ve 14. století bylo lidem zakázáno vylévat odpad na ulici. Městská rada často najímala lidi na úklid veřejného prostoru.²³

3.3 Románský sloh

V tomto období se objevil románský a gotický sloh. Románský sloh vznikl v 11. století v Itálii. Navazoval na antickou výstavbu a napodoboval ji. Charakteristickými znaky románského slohu jsou: malá, úzká okna s polokruhovým nadpražím, valená klenba, rotundy, které byly stavěny do kruhu s kuželovou střechou.

²¹ (Sýkora, 2009)

²² (Němec, 2020)

²³ (Poláková, 2020)

Nejdřív se stavěly církevní stavby – rotundy, kostely a baziliky. Teprve až ve 12. století začaly vznikat paláce a měšťanské domy. Budovy se často stavěly podle odhadu, a proto některé stavby byly předimenzované – měly větší zdi, než bylo nutné. Vznikly církevní stavby a tržiště. Románský sloh se postupně měnil na gotický sloh.

3.4 Gotický sloh

Gotika se po Evropě šířila přes církev, a to hlavně přes mnichy. Tento sloh vznikl ve Francii, kde mu říkali „modus gallicus“, to znamená galská tvorba. Až v italské renesanci bylo gotice přiděleno jméno podle barbarského kmene severských Gótů. Gotika však nemá s Góty nic společného, protože vznikla ve Francii. Gotiku dělíme podle období na *ranou*, *vrcholnou* a *pozdní*. Raná gotika se ještě prolínala s románským slohem. Příkladem je klášter Porta coeli (Brána nebes) ve vesnici Předklášteří u Tišnova. Ve vrcholné gotice vznikají nové klenby, např. hvězdové a síťové. Pozdní gotika přetrvávala až do 16. století a postupně ji vystřídala renesance.²⁴

K charakteristickým prvkům gotiky patří důmyslný opěrný systém, lomený oblouk, ozdobné prvky např. fiály (malé ozdobné věžičky) a vertikálnost – ta u církevních staveb znázorňovala přiblížení k Bohu. Stavěly se katedrály, hrady, radnice, mosty, domy a jiné stavby. V tomto slohu se vylepšovala opevnění sídel. Vstupy byly opatřeny padacími mosty. V centru města bylo obvykle tržiště a kašny, které se stavěly kvůli zásobám pitné vody.

4 NOVOVĚK

Novověk v Evropě začíná objevením Ameriky v roce 1492. V Česku začal s nástupem Habsburků na trůn. V tomto období probíhaly velké společenské, kulturní a hospodářské změny. Vznikají nové vynálezy, například telefon a rádio. Novověk můžeme rozdělit na *raný* a *vrcholný*. Raný novověk představuje období 15. století. Dochází k rozvoji obchodu a vznikají manufaktury. Ve vrcholném novověku proběhla průmyslová revoluce.²⁵

4.1 Vesnice

Ve vesnicích rostl počet obyvatel. Novověk se vyznačuje také první úpravou vodních toků, které byly využívány k rychlejší přepravě dřeva. V 16. století spotřeba dřeva vysoce vzrostla, dřevo se používalo na stavbu nových měst a dolů. Proto lesní řád zakázal na některých územích těžbu dřeva.

Vesnice, které vznikly ve středověku, neměly pro nové obyvatelé dostatek místa, a tak docházelo ke stavbě domů na návsi, rozšiřování vesnice podél cesty, anebo k rozdělení velkých statků na menší. Začaly se stavět veřejné budovy jako například kovárny, mlýny, pivovary, ovčírny. Kovárny byly umístěné na návsi nebo u silnice. V novověku vznikly také

²⁴ (Glennová, 2008)

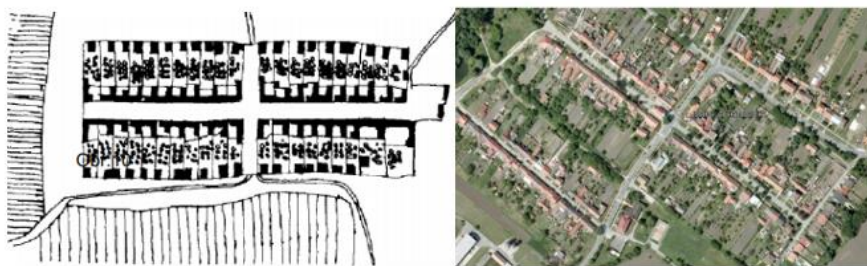
²⁵ (Němec, 2020)

první hřbitovy. Aby zesnulí lidé mohli v poklidu odpočívat, stavěli lidé okolo hřbitova většinou kamenné zídky.

V 17. až 19. století se na vesnicích objevuje nový druh vsí, a to kopanice. Tyto vsi byly postavené na mýtinách. Strukturu těchto vsí tvořily nepravidelné pole a domy, které byly postavené ve shlucích nebo samostatně.²⁶

Ve vesnici žili sedláci, chalupníci, svobodníci (dvořáci), domkáři (zahradníci), podsedci, podruzi a žebráci. Sedlák i chalupník obdělávali půdu, kterou vlastnila vrchnost. Největší grunt měl sedlák, chalupník vlastnil, na rozdíl od sedláka, méně než čtvrtinu lánu. Svobodníci drželi jednu usedlost na místě. Podsedci si pronajímali od hospodáře chalupu. Hospodářovi se o pole starali podruzi, čeledínové.²⁷

V době osvícenství panovnice Marie Terezie, podpořila císařského ekonoma Raaba, který usiloval o rozdělení nevyužitých území mezi poddané, za smluvený roční plat. Raab se rozhodl postavit několik nových vesnic, které vznikly v rámci procesu raabizace a byly zakládány šlechtou. Vesnice byly určené pro zaměstnance panských podniků: hutě, sklárny, dřevaři. Schéma vesnice bylo ulicové nebo návesního typu.²⁸



Obrázek 12 Ulicová ves, Jozefov-Hodonínsko²⁹

Josef II. zrušil nevolnictví, díky tomu vzrostl zájem o zemědělství a průmysl. Ve vzniklých vesnicích docházelo k výstavbě velkých návší. Začínaly se osidlovat i osamocené dvorce a samoty. Díky postupnému osidlování se hojně stavěly cesty a lávky přes vodní řeky. Okolo silnic se hlavně v barokní době vysazovaly aleje stromů.³⁰

4.2 Města

Města se kvůli hradbám, nemohly rozšiřovat, proto docházelo k jejich bourání hradeb. V novověku byla města už více plánovaná, lidé se již zabývali otázkami optimální velikosti města a postupem výstavby. Stále však můžeme pozorovat dělení měst na města královská

²⁶ (Sýkora, 2009)

²⁷ (Kupka, 2018)

²⁸ (Sýkora, 2009)

²⁹ (Vráželová, 2013)

³⁰ (Sýkora, 2009)

a poddanská. Větší města měla specializované trhy, například v Praze se konaly trhy koňské, dobytčí a senné. V menším městě se trhy konaly pouze pár dní v roce. Více měst vzniklo ve středověku. Z novověku se nám zachovaly *traktáty*, plány, které popisují plánování měst a diskutují o ideálním městě. V traktátech a stavbách se uplatňoval renesanční sloh. První traktát “O věcech stavebních” napsal Leon Battista Albertino. Ten zde doporučuje zakřivení ulic, odlišování ulic a polohu města uprostřed zemědělské půdy. Albertino přišel také s myšlenkou vzdušného a zeleného města. Kládl důraz na strukturu města, ideální město podle něj bylo pravidelné hvězdicové s kruhovými cestami a velkým kruhovým náměstím uprostřed. Tvar souvisel s vynálezem střelného prachu, hvězdicová města měla totiž účinnější obranu.³¹

4.3 Renesance

V raném novověku se rozvíjel renesanční sloh. Renesance znamená v překladu znovuzrození. Sloh vznikl v Itálii a na začátku 15. století. Používaly se kamenné kvádry a cihly. Stavby byly symetrické, jednoduchých tvarů a často spojené se zahradou. Vnikly paláce, zámky, radnice a vily. V renesanci se objevil nový druh dvouvrstvé, škrábané fasády – sgrafito.³²

Typické město s renesančním duchem je Palma Nuova v Itálii. Město dříve sloužilo jako pevnost. Opevnění měst bylo podle renesančních pravidel, které vytvořil italský markýz Sébastien Le prestre de Vauben. Jeho ideální pevnost měla tvar osmicípé hvězdy a průměr asi 900 metrů. Markýz projektoval do pevností většinou čtyři brány. Pevnost chránily hradby a složitý systém příkopů a valů. Cesty ke středu opevnění změnily několikrát směr, to proto, aby zmátly útočníky při obléhání. Markýz se věnoval také projektu akvaduktů a kanálů.³³

Město Palma Nuova bylo postaveno v letech 1658 až 1690. Město přečkalo mnoho válek, ale i přesto je pořád dobře zachované. Palma Nuova má tvar devíticípé hvězdy. Do města vedou tři brány, ulice jsou dokola a ve středu města se nachází náměstí Piazza Centrale. Menší náměstí vznikla křížením ulic.³⁴

³¹ (Soukupová, 2012)

³² (Renesance, 2015)

³³ (Quimby, 2020)

³⁴ (Finzi, 2020)



Obrázek 13 Palma Nuova³⁵



Obrázek 14 Palma Nuova náměstí³⁶

4.3.1 Piazza della Santissima Annunziata

Městem, ve kterém vznikl renesanční sloh, je italská Florencie. Zde bylo postaveno první, plánované, renesanční náměstí. Náměstí je pojmenované podle baziliky della Santissima Annunziata, má obdélníkový tvar, tvoří ho symetrie a ladné linie. Hlavním architektem byl Filippo Brunelleschi, který také navrhl katedrálu Santa Maria del Fiore. Náměstí je ze tří stran uzavřené. Jedna z budov se sloupovím je sirotčinec, který taktéž navrhl Brunelleschi. Uprostřed náměstí se nachází socha Ferdinanda I. Po obou stranách náměstí postavil Pietro Taccà dvě bronzové fontány s mořskými postavami. Na náměstí se stále pořádají trhy a další akce.³⁷

³⁵ (Palmanova - perfect town, 2017)

³⁶ (Palmanova - perfect town, 2017)

³⁷ (Scharnagl, 2020)



Obrázek 15 Socha Ferdinanda I.³⁸



Obrázek 16 Sirotčinec a bronzová fontána³⁹

4.3.2 Piazza della Signoria

Další náměstí postavené v renesančním slohu je náměstí Piazza della Signoria, které se nachází ve středu Florencie. Náměstí se stalo občanským a správním centrem města. Původně na náměstí stály domy, ale v roce 1330 nařídila městská rada plochu před radnicí vydláždít. Půdorysně připomíná písmeno L. Nachází se zde renesanční radnice Palazzo Vecchio a věž Arnolfo. Obvod náměstí tvoří převážně domy.

Náměstí je zdobené sochami z doby renesance. Nacházela se zde původně i socha Davida, kterou vytvořil Michaelangelo. Nyní je na náměstí pouhá kopie, originál byl přesunutý do muzea Academie. Socha Davida je umístěna u vchodu radnice Palazzo Vecchio. Blízko ní se nachází Neptunova fontána, která zobrazuje římského boha moře Neptuna.⁴⁰

³⁸ (Vvoevale, 2020)

³⁹ (Marcoprati, 2020)

⁴⁰ (Flores, 2020)



Obrázek 17 Piazza della Signoria⁴¹



Obrázek 18 Neptunova fontána⁴²

4.3.3 Piazza del Duomo

Církevním centrem ve Florencii se stalo náměstí Piazza del Duomo, u kterého se nachází katedrála Narození Panny Marie, podle které je náměstí pojmenované. Katedrála se začala stavět ve 13. století. Stavba skončila smrtí projektanta Arnolda di Cambia. Ve 14. století dokončil stavbu Filippo Brunelleschi, který tak vytvořil největší katedrálu na světě. Slavný architekt byl pohřbený v kryptě katedrály a katedrála se brzy stala hlavním symbolem Florencie. Na náměstí se vyskytují i další monumenty: Gittova zvonice, která je součástí katedrály, slavné Baptisterium s Rajskou branou a muzeum, ve kterém jsou k vidění umělecká díla spojená se stavbou katedrály.⁴³

⁴¹ (Thejipen, 2020)

⁴² (Oscity, 2020)

⁴³ (Bělohruhá, 2017)



Obrázek 19 Piazza del Duomo⁴⁴



Obrázek 20 Půdorys náměstí Piazza del Duomo⁴⁵

4.4 Baroko

Baroko vzniklo v Itálii v Římě na přelomu 16. a 17. století. Sloh výrazně změnil kulturu a výtvarné umění. V baroku se stavěly převážně církevní stavby a panská sídla. Půdorysem staveb byla elipsa a její průniky. Stavby bývají symetrické, masivní a zdobené. Architekti zdobili stavby mramorem, zlacením a sochařskými výrobky. Architekti využívali iluzí a světla. Mezi barokní prvky patří klenba a kupole.⁴⁶

V tomto období dochází k významnému rozvoji urbanismu. Architekti projektovali stavby, ale i jejich veřejný prostor. Řím nejvíce změnil papež Sixtus V. Papež zadal architektu Domenicovi Fontanovi úkol, aby celé město přestavil do jednoho slohu. Papež usiloval o vzniku krásného a vyspělého sídla katolické církve. Proto vznikly nové ulice, náměstí, fontány a obelisky. Po smrti Sixta V. ho ostatní papežové následovali. Další papež Urban VIII.

⁴⁴ (Awesome, 2019)

⁴⁵ (bbsferrari, 2018)

⁴⁶ (Němec, 2020)

Zadal práci nejvýznamnějšímu architektu Gianu Lorenzu Berninimu na obnovu křesťanských chrámů a výstavbu nových opevnění a silnic.⁴⁷

4.4.1 Piazza di Spagna

Náměstí Piazza di Spagna postavili na pahorku Pincio v Římě. Jméno dostalo podle paláce Palazzo di Spagna, který byl postaven Španěly v 17. století, nyní je sídlem španělského velvyslanectví. Náměstí je známé svým originálním tvarem motýla. Rovněž je také symbolem římského baroka. Na náměstí jsou schody, které vedou ke kostelu Trinita dei Monti. Před schody se nachází Fontana della Barcaccia, kterou postavil Pietro Bernini, otec Giana Lorenza Berniniho.

Na místě náměstí byly vinice, později zde začaly vznikat hostince a díky nim, se z pusté pláň postupně stávalo náměstí. Předtím než byly postavené schody ke kostelu, vedla zde strmá cesta. V období pozdního baroka se náměstí stalo jedním z nejatraktivnějších center Říma a je jím i dodnes.⁴⁸



Obrázek 21 Piazza di Spagna, fontána a španělské schody⁴⁹

⁴⁷ (Blažková, 2014)

⁴⁸ (St. Peter's Square · history and secrets, 2020)

⁴⁹ (Noidiroma.com, 2020)



Obrázek 22 Pohled shora na Piazza di Spagna⁵⁰

4.4.2 Piazza Navona

V Itálii vznikla nová náměstí. Například náměstí Piazza Navona, které bylo postaveno v době baroka na místě Domitianového stadionu. Stadion byl společně s dalšími památkami rozebrán lidmi, kameny se používaly na stavbu nových budov. Na náměstí se konal hlavní trh. Lidé zde prodávali zeleninu a ovoce. V devatenáctém století se tento velký trh přesunul na náměstí Campo dei Fiori, kde je dodnes. Místo trhů se na Domitianovém stadionu konaly také festivaly.

Součástí náměstí je chrám sv. Anežky a tři fontány. Fontány navrhl sochař Gian Lorenzo Bernini. Fontána Čtyř řek je umístěná ve středu náměstí, symbolizuje čtyři světadíly, které byly tehdy objevené a známé. Ve středu je egyptský obelisk. Tímto obeliskem chtěli Římané začlenit egyptskou kulturu do římské. Zbývající fontány jsou umístěny na protilehlých stranách náměstí. Toto náměstí je zajímavé i svým rozmístěním, dnes je velice oblíbené a navštěvované.⁵¹

⁵⁰ (Medvedkov, 2020)

⁵¹ (Bernard, 2009)



Obrázek 23 Vlevo původní Domitianový stadion, vpravo dnešní podoba náměstí Piazza Navona⁵²

4.4.3 Piazza Barberini a Piazza Colonna

Další významné náměstí, které vzniklo v barokní době je Piazza Barberini. I na tomto náměstí jsou dvě fontány od Berniniho. Bernini zde dokončil výstavbu barokního paláce Barberini, který se nachází v blízkosti náměstí. Na náměstí se vyskytovalo hodně starých vil. Na konci 19. století zástavbu nahradila nová, moderní. Náměstí je spojeno ulicí s Náměstím Piazza Colonna.⁵³

Piazza Colonna má obdélníkový tvar. Polovinu náměstí ohraničují budovy, sídlo italské vlády, kostel a dva paláce. Náměstí je z poloviny otevřené a prostorné, na jedné straně je kašna Giacomo della Porta. Vedle ní je postaven na počest císaře Marka Aurelia sloup. Na sloupu jsou reliéfy, v 16. století byl ozdoben bronzovou sochu svatého Pavla.⁵⁴

4.4.4 Piazza San Pietro

Asi nejnámější náměstí je náměstí svatého Petra ve Vatikánu. Navrhl ho italský barokní architekt Gian Lorenzo Bernini. Jedná se o jedno z největších náměstí na světě. Jeho šířka dosahuje 240 metrů a délka je 320 metrů. Při shromážděních, se zde může setkat více než 300 000 lidí.

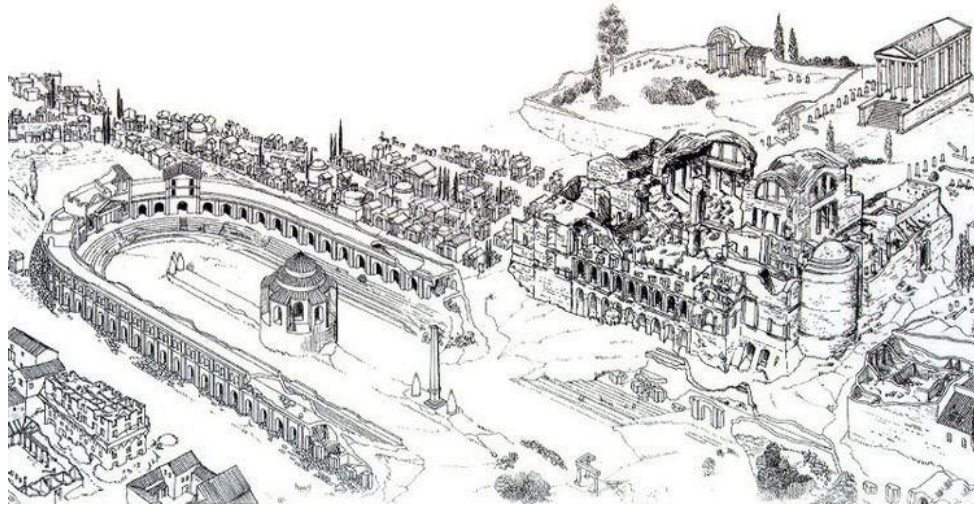
Náměstí bylo postaveno na místě, kde stál starověký cirkus Nero. V tomto cirkusu byl zabitý mučedník svatý Petr císařem Nerem. Nero byl římský císař, který pronásledoval křesťany.

⁵² (Piazza Navona, 2018)

⁵³ (Zusmann, 2020)

⁵⁴ (Piperno, 2020)

V roce 324 našeho letopočtu nařídil císař Konstantin výstavbu baziliky svatého Petra a ta se stala významnou stavbou na náměstí. Do baziliky uložili pozůstatky svatého Petra a dalších mučedníků, kteří byli pronásledováni za císaře Nera. Protože se tak bazilika stala centrem mnoha poutníků, papež Alexander II. zadal Berninimu projekt pro návrh nového náměstí.⁵⁵



Obrázek 24 Cirkus Nero⁵⁶

Náměstí mělo do 16. století čtvercový tvar, později Bernini přidal dvě kolonády, kterými náměstí otevřel. Kolonády symbolizují dvě „otevřené paže“, které spojují církev a věřící v objetí a postupně vedou k bazilice. Kolonády tvoří 284 sloupů, které jsou po obvodu elipticky umístěny na náměstí ve čtyřech řadách. U 98 sloupů jsou nahoře sochy svatých, které vytvořili Berniniho učedníci.⁵⁷

Ve středu náměstí se nachází obelisk a dvě fontány. Obelisk, o výšce 25 metrů, byl v roce 1586 přemístěn z egyptského města Heliopolis na náměstí. Obelisk byl postavený pro městského politika Cornelia Galluse, který se stal později císařem a převezl obelisk z egyptského města Heliopolis do Říma. Papež Sixtus V. obelisk v roce 1585 přemístil před baziliku svatého Petra. Obelisk je umístěn v nejnižším místě, tím vytváří dokonalou perspektivu. Obelisk dostal přezdívku „ztlumený svědek“ a to proto, že před tímto obeliskem byl umučen svatý Petr. V devatenáctém století byla základna obelisku sochami lva.

Dvě fontány se nachází na náměstí vedle obelisku. Jednu fontánu vytvořil Carlo Maderna, tu později dokončil Carlo Fontana, podle Berniniho návrhu. Bernini vytvořil kopii fontány a umístil ji na levou stranu náměstí, díky tomu jsou fontány symetrické. Mezi obeliskem a oběma fontánami se na podlaze nacházejí dva disky, které jsou pozůstatkem Julia Caesara. Na tomto místě lze vidět optický klam, čtyři mramorové sloupy splývají v jeden. Optický klam

⁵⁵ (Barceló experiences, 2018)

⁵⁶ (Circus of Nero, 2018)

⁵⁷ (Piazza San Pietro: in Christianity's embrace, 2018)

není jediný na náměstí. Bernini díky lichoběžníkovému i eliptickému tvaru vytvořil několik dalších iluzí.⁵⁸



Obrázek 25 Náměstí svatého Petra ve Vatikánu⁵⁹



Obrázek 26 Půdorys náměstí⁶⁰

4.4.5 Piazza del Popolo

Náměstí Piazza del Popolo se nachází v historickém centru Říma, poblíž parku Borghese. Má obdélníkový tvar a vstup na náměstí tvoří brána, kterou postavil architekt Nanni di Baccio Bigio. Později, na počest královny Kristiny, bránu zrekonstruoval Bernini. Brána měla přilákat více poutníků.

⁵⁸ (Zusmann, 2020)

⁵⁹ (Náměstí svatého Petra, 2019)

⁶⁰ (Globe, 2014)

Původní název náměstí byl Porto Flamina, později náměstí přejmenovali podle kostela Santa Maria Del Popolo, což v překladu znamená „náměstí národů“. Tento kostel se nachází na pravé straně náměstí, zde byla údajně Neronova hrobka, o kostelu vzniklo hodně pověstí.⁶¹

Na náměstí se také nachází egyptský obelisk, který je umístěný ve středu náměstí. Obelisk zde přesunul císař Augustus ze slunečního chrámu města Heliopolis. Za obeliskem stojí dva kostely Santa Maria dei Miracoli a Santa Maria v Montesanto. Oba kostely byly postaveny v 17. století ve stylu baroka. Kostely nejsou stejné, liší se v několika detailech. Byly vystavěny později než tři ulice, které vedou kolem nich.⁶²



Obrázek 27 Piazza del Popolo⁶³



Obrázek 28 Vlevo kostel Santa Maria dei Miracoli, vpravo kostel Santa Maria v Montesantu⁶⁴

⁶¹ (8 facts about Piazza Del Popolo, 2016)

⁶² (Britannica encyclopedia, 2020)

⁶³ (Faugere, 2020)

⁶⁴ (Coli, 2020)

4.5 Klasicismus

Klasicismus je umělecký směr, který vznikl v polovině 17. století ve Francii za krále Ludvíka XIV. V překladu znamená klasicismus dokonalý, vzorový. Inspirací nového slohu byly především antické prvky. Klasicismus tvoří čisté, rovné linie, pravidelnost a jednoduchost. Typické stavby pro tento sloh byly banky, hospodářské, administrativní budovy a církevní stavby. Sloh se nejvíce prosadil v západní Evropě. V této době se začaly stavět železniční tratě, mosty a tunely.

Klasicismus se projevil ve třech vlnách. Třetí vlně říkáme novoklasicismus, nebo také neoklasicismus. Novoklasicismus se od klasicismu liší tím, že se prvky z antické architektury používaly na ozdobu budov. Sloh se šířil zejména v devatenáctém století. Přestavovala se městská centra, vznikla hlavně lázeňská nebo vojenská města. V České republice byly vybudovány Mariánské a Františkovy lázně. Přestavovaly se i celé čtvrti měst, například v Paříži, Vídni, Barceloně a Praze.⁶⁵

4.5.1 Place du Pantheon

Náměstí Place du Pantheon se nachází v Paříži. Pantheon, podle kterého je název náměstí odvozen, stojí přímo v jeho středu. Pantheon postavil architekt Jacques-Germain, kterému tento úkol svěřil Ludvík XV. Původně zde stál klášter. V tomto klášteře byla pohřbena svatá Genevie a také zakladatelka kláštera. Ludvík XV. klášter zbořil a na jeho místě nechal postavit Pantheon. Stavitelé se inspirovali Pantheonem v Římě. Stavba byla dokončena v roce 1790. Král Ludvík zasvětil Pantheon svaté Jenovéfe, protože ho vyléčila z těžké nemoci. Nyní je zde pochováno asi osmdesát osob, mezi kterými je pohřbený i známý spisovatel Victor Hugo.⁶⁶

Po obvodu náměstí se nachází několik historických budov, mezi které patří také univerzita a kostel Saint-Étienne-du-Mont.



Obrázek 29 Place du Pantheon⁶⁷

⁶⁵ (Schnablova, nevedeno)

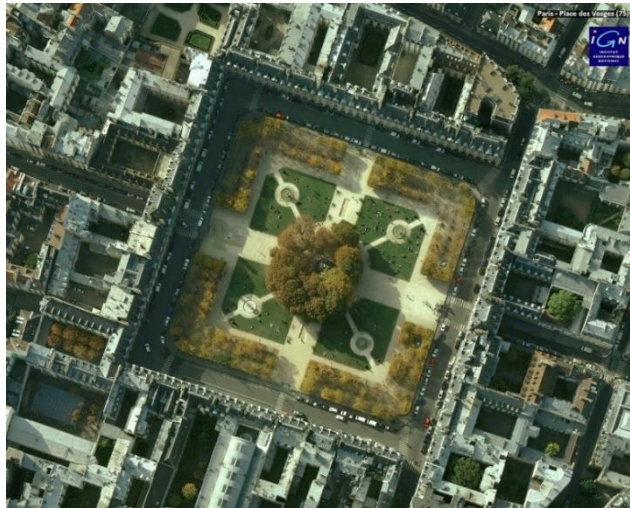
⁶⁶ (Schnablová, nevedeno)

⁶⁷ (Onyshchenko, 2020)

4.5.2 Place des Vosges

Place des Vosges neboli Place Royal je další náměstí postavené v Paříži v době klasicismu. Náměstí je díky své pravidelnosti a symetrii často označované za nejstarší plánované a v současnosti za nejhezčí náměstí v Evropě. Náměstí Place des Vosges nechal postavit král Jindřich IV. Náměstí pravděpodobně navrhl architekt Jean Baptiste du Cerceau. Ve dvacátém století prošlo náměstí rozsáhlou rekonstrukcí.

Tvar náměstí je čtverec, o rozloze 140 m x 140 m. Na náměstí se nachází čtyři fontány, které jsou symetricky umístěné. V jeho středu je jezdecká socha Ludvíka XIII. Díky zeleni vypadá náměstí spíše jako park. Po obvodu náměstí se nachází 36 budov, které jsou postavené z červených cihel. Střechy domů jsou strmé a vyskytují se na nich často malá střešní okna a arkády. V jedné z budov bydlel šestnáct let spisovatel Victor Hugo. Kromě těchto budov se nachází na náměstí královský pavilon. Aby se budovy trochu lišily od ostatních, mají o jedno patro navíc.⁶⁸



Obrázek 30 Pohled shora na náměstí Place des Vosges⁶⁹

⁶⁸ (Pierre, 2012-2020)

⁶⁹ (Fiore, neuvvedeno)

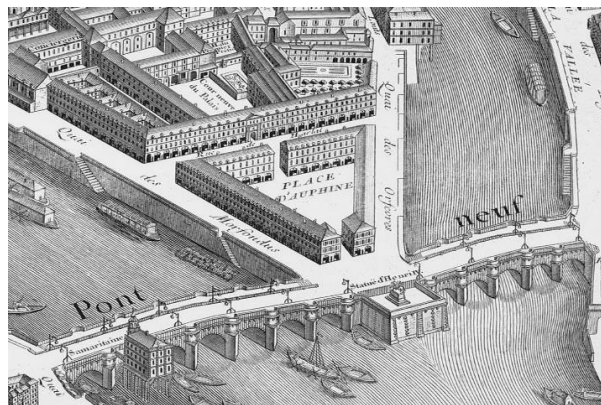


Obrázek 31 Budovy okolo náměstí Place des Vosges⁷⁰

4.5.3 Place Dauphine

Náměstí Place Dauphine se nachází v Paříži, na malém ostrově Ile de la Cité, který leží ve středu města. Ostrov byl dříve osídlen než samotné město. Náměstí bylo pojmenované podle Dauphina, syna krále Jindřicha IV. Dauphin se později stal králem a přejmenoval se na Ludvíka XIII.

Jelikož se náměstí nachází na ostrově, rozhodl se král Jindřich IV postavit most. Stavba mostu byla dokončena v roce 1606. Náměstí je trojúhelníkové, s domy postavenými okolo. Na rozdíl od Place des Vosges byly domy určené pro obchodníky. U vchodu na náměstí stojí socha Jindřicha IV. Na náměstí se nacházejí také stromy a zeleň.⁷¹



Obrázek 32 Pohled shora na náměstí Place Dauphine⁷²

⁷⁰ (Inc., 2020)

⁷¹ (History of Place Dauphine in Paris, 2020)

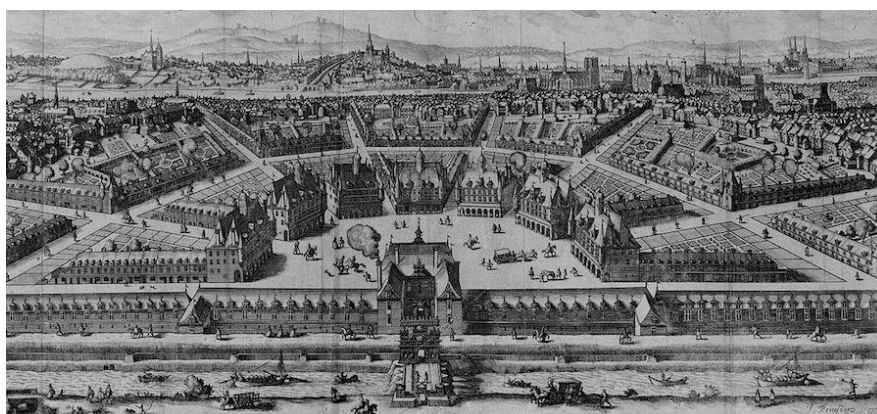
⁷² (Place Dauphine, 2020)



Obrázek 33 Náměstí Place Dauphine⁷³

4.5.4 Place de France

Náměstí Place de France bylo po náměstí Place des Vosges a Place Dauphine třetí královské náměstí. Na rozdíl od předchozích dvou, toto náměstí nebylo nikdy dokončeno. Jindřich IV., který je považován za prvního velkého urbanistu Paříže, náměstí nechal vystavit na počest francouzské provincii. Díky náměstí, měla vzniknout nová čtvrť v zemědělské oblasti. Stavba však byla přerušena atentátem, který byl spáchaný na Jindřicha IV. Rozestavěné náměstí dokončili noví obyvatelé. Náměstí mělo mít půlkruhový tvar a paprskovitými ulicemi.⁷⁴



Obrázek 34 Plánovaná podoba náměstí Place de France⁷⁵

4.5.5 Place des Victoires

Place des Victoires neboli Náměstí vítězství, bylo první kruhové náměstí, které se nachází v Paříži. Na náměstí stojí socha na počest krále Ludvíka XIV. na koni, která byla symbolem vítězství jeho armády. V roce 1793 bylo náměstí přejmenované na Place des Victoires-Nationaux, což v překladu znamená Národní náměstí vítězství. Později ho přejmenovali na

⁷³ (Karinafineart, 2020)

⁷⁴ (Place de France, the royal square never finished, 2020)

⁷⁵ (Place de France, the royal square never finished, 2020)

původní název. V době francouzské revoluce byla socha roztavena na výrobu zbraní. A znovu obnovena v roce 1828 králem Karlem X. Socha sahá do výšky dvanácti metrů. Král je oblečený jako římský císař a sedí na koni.

Okolo náměstí byly vystavěny budovy, a to tak, aby všichni obyvatelé viděli na sochu krále a mohli ho tak obdivovat. Domy jsou dvoupatrové se šikmou střechou s vikýři a byly určeny zejména bohatým lidem. Některé z budov byly zničeny požárem.⁷⁶



Obrázek 35 Náměstí Place des Victoires, socha Ludvíka XIV.⁷⁷



Obrázek 36 Pohled shora na náměstí Place des Victoires⁷⁸

4.5.6 Place Vendome

Place Vendome se nachází také v Paříži. Jules Hardouin Mansart, oblíbený architekt krále Ludvíka XIV, navrhl například kostel Saint Louis a Eglise du Dome v Les Invalides a vytvořil plány i na toto náměstí. Náměstí je pojmenované podle Hotelu de Vendôme, který se zde

⁷⁶ (The Place des Victoires in Paris, 2020)

⁷⁷ (Mulkens, 2020)

⁷⁸ (Biegel, 2020)

nacházel. Půdorys měl být obdélníkový, ale Ludvík XIV zmenšil rozměry na čtverec s uříznutými rohy.

Náměstí bylo postaveno na počest Ludvíka XIV. Podobně jako na náměstí Place des Victoires i zde přímo uprostřed náměstí stála socha krále Ludvíka XIV., který seděl na koni oblečený jako Ceasar. V roce 1792 byla socha zničena a její pozůstatky můžete vidět v muzeu. Až v 19. století zde postavili monumentální sloup, podobný Trajánově sloupu v Římě. Na sloupu je dnes umístěna socha Napoleona. V minulosti se na sloupu vystřídalo několik soch, chvíli zde byla například socha krále Jindřicha IV.⁷⁹



Obrázek 37 Náměstí Place Vendome, sloup uprostřed náměstí⁸⁰



Obrázek 38 Půdorys náměstí Place Vendome⁸¹

⁷⁹ (Pierre, 2012-2020)

⁸⁰ (Marchant, 2020)

⁸¹ (Doulton, neuvvedeno)

4.5.7 Náměstí míru, Františkovy Lázně

Klasicismus je spojený se stavbou lázní. V České republice vznikají Františkovy a Mariánské lázně. Františkovy lázně se nachází v Karlovarském kraji v okrese Cheb. Město proslavil pramen, kterému později lidé začali říkat Slatinná kyselka. Lékaři pramen doporučili na léčbu srdce a krevního oběhu, na onemocnění pohybového ústrojí a gynekologických problémů. Rozvoj vesnice byl pozastavený třicetiletou válkou. Po této válce vzrostl zájem o lázeňství. V roce 1807 se z vesnice stalo město Františkovy Lázně.

Parky společně se zelení byly plánovány jako součást města. Protože město slouží hlavně k rekreaci, zakladatelé chtěli, aby se zde návštěvníci cítili příjemně. Ve městě se nachází několik parků a lázeňských domů, jejichž klasicistní podoba se dochovala dodnes.⁸²

Náměstí míru se nachází ve středu města. Na náměstí je Františkův pramen, soška Františka a lázeňský altán. Poblíž náměstí začíná lázeňská kolonáda.



Obrázek 39 Náměstí Míru, Františkovy Lázně, rok 1898⁸³

⁸² (Františkovy Lázně, 2006)

⁸³ (petrivo, 2013)



Obrázek 40 Náměstí Míru, Františkovy Lázně, dnes⁸⁴

4.5.8 Goethovo náměstí, Mariánské Lázně

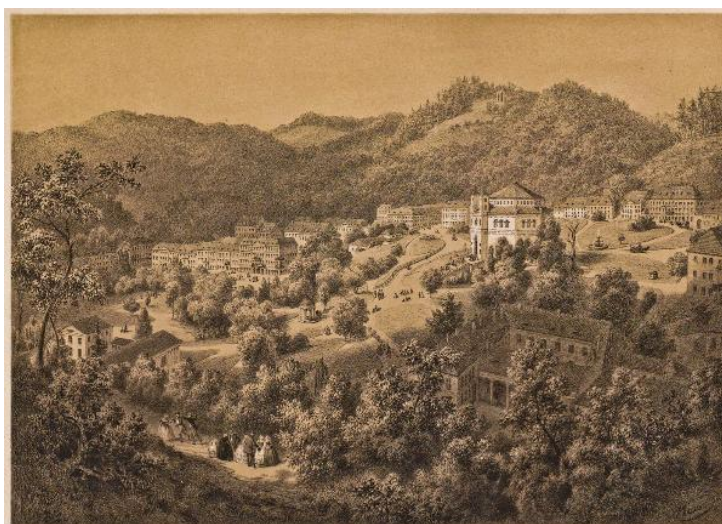
Město Mariánské Lázně se nachází v Karlovarském kraji v okrese Cheb. Město má rozlohu 51,78 km². Mariánské Lázně byly postavené jako poslední ze všech lázní v tomto kraji.

Původně zde byla pouze louka a bažina. Po objevu léčivého pramene neboli Mariánského pramene, jak mu lidé později začali říkat, se z neobydleného území postupně stalo město. Mariánské Lázně vznikly v 19. století. Poptávka po lázeňství však rychle umožnila růst města. Architekt Jiří Fisher a zahradník Václav Skalník vytvořili v Mariánských Lázních několik parků, kolonád, altánů a domů, které byly vystavěny v klasicismu.⁸⁵

Náměstí dostalo jméno podle známého německého spisovatele Johanna Wolfganga von Goethe, který lázně pravidelně navštěvoval. Goethovo náměstí se nachází u kostela Nanebevzetí Panny Marie. Náměstí vypadá spíše jako park a nachází se na něm několik soch, například socha Václava Skalníka nebo socha sedícího Goetha.

⁸⁴ (Macák, neuvedeno)

⁸⁵ (Mariánské Lázně, 2020)



Obrázek 41 Mariánské Lázně 1864⁸⁶



Obrázek 42 Goethovo náměstí, Mariánské Lázně⁸⁷

5 DEVATENÁCTÉ STOLETÍ A SOUČASNOST

V 19. století se schéma vesnic změnilo. Dochází ke scelování pozemků a výstavbě nových pivovarů, pekáren a dalších průmyslových budov. Díky vývoji vesnic se nám ustálily půdorysné druhy vesnic. Formy půdorysu typologie vesnice můžeme dělit na: *pravidelné soustředěné, pravidelné uvolněné a nepravidelné formy*.

Do pravidelných soustředěných vesnic patří: *návesní vesnice, silniční ves, ulicová ves, silniční návesní ves, ulicová návesní ves, radiální lánová ves a řádková ves*. Návesní vesnice mají náves uprostřed. Náves může mít různý tvar.

⁸⁶ (Roup, 2014)

⁸⁷ (Iskander, 2015)



Obrázek 43 Návesní vsi (trojúhelníková, čočkovitá, obdélníková a okrouhlá náves)⁸⁸

U silniční vsi jsou domy seřazené po obou stranách ulice. Ulicová ves končí zároveň s komunikací. Může být uzavřená na jednom nebo na obou koncích. Návesní silniční ves tvoří zástavba umístěná v určitém místě a rozšířená dál. V ulicové návesní vsi končí komunikace. Radiální lánová ves je vesnice založená na lánovém principu s kruhovým půdorysem. U řádkové vsi je uspořádání domů podél potoka nebo cesty.⁸⁹



Obrázek 44 Silnicová ves, ulicová ves a silniční návesní ves⁹⁰

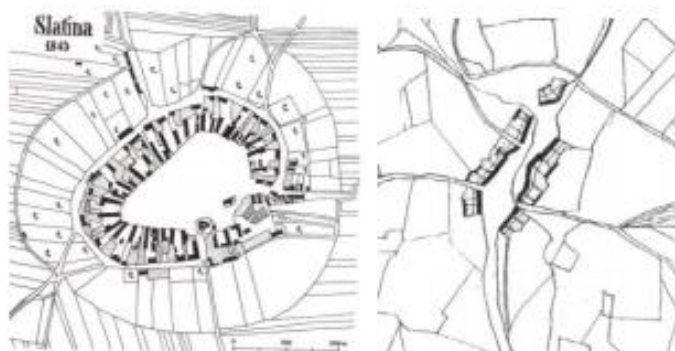
⁸⁸ (Kupka, 2018)

⁸⁹ (Kupka, 2017)

⁹⁰ (Kupka, 2018)



Obrázek 45 Ulicová návesní ves⁹¹



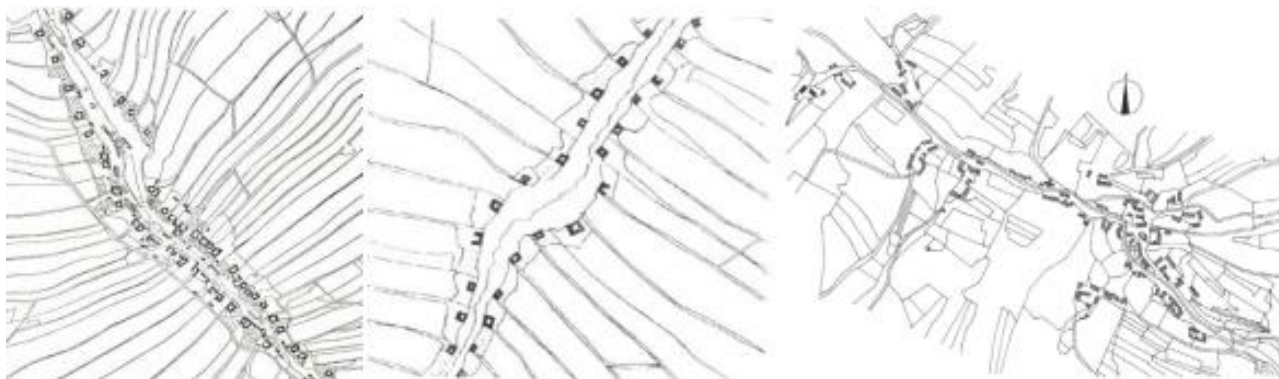
Obrázek 46 Radiální lánová ves a řádková ves⁹²

K pravidelným formám patří *řadová ves*. Řadovou ves tvoří domy, které jsou volně postavené podél říčního toku nebo cesty. Řadovou ves můžeme rozdělit na *krátkou* s menší zástavbou, *lesní lánovou ves* anebo na *valašskou řadovou ves*. Valašskou ves tvoří usedlosti podél cesty nebo potoka, které jsou umístěny v nepravidelné vzdálenosti.⁹³

⁹¹ (Vesnice ve středověku, neuvedeno)

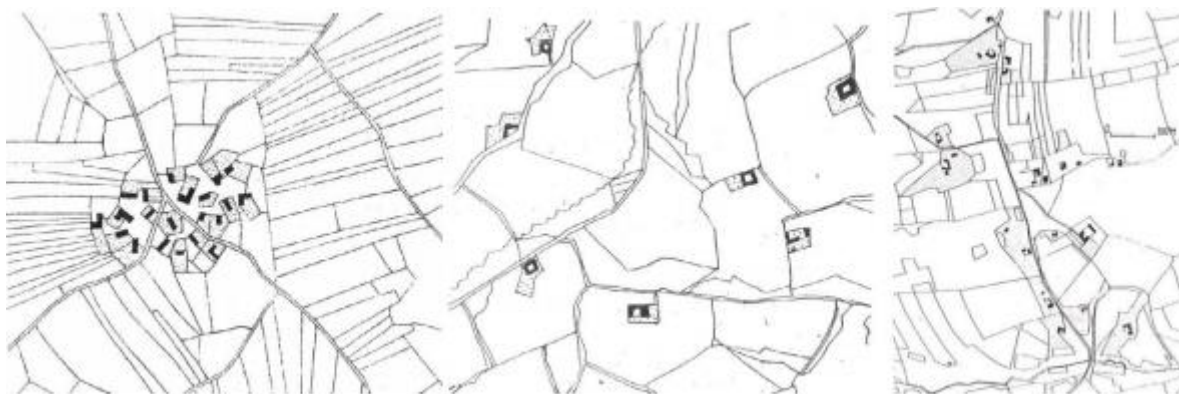
⁹² (Kupka, 2018)

⁹³ (Kupka, 2017)



Obrázek 47 Řadová ves – krátká, lesní a valašská⁹⁴

Nepravidelné formy návsi rozlišujeme na: *hromadnou ves*, *shlukovou nepravidelnou ves* a *kopanici (horské osídlení)*.



Obrázek 48 Hromadná ves, dvorcová ves a kopanice⁹⁵

V současnosti se stará náměstí většinou renovují, aby vyhovovala podmínkám nebo životnímu stylu lidí v současné době. Například Václavské náměstí v Praze se renovuje a jeho budoucí podoba bude obdobná jako na začátku dvacátých let.

V současné době náměstí slouží k relaxaci, odpočinku, setkávání lidí, rodin, trhům se sezónním zbožím a k pořádání různých kulturních akcí. Nepostradatelnou součástí města je především mobiliář. Mobiliář zahrnuje lavičky, odpadkové koše, autobusové zastávky, kašny, pítka a stojany na kola.

⁹⁴ (Kupka, 2018)

⁹⁵ (Kupka, 2018)

6 VELKÉ KARLOVICE

Obec Velké Karlovice leží mezi Javorníky a Hostýnsko-vsetínskou hornatinou ve Zlínském kraji. Žije zde přibližně 2400 obyvatel. Jedná se o příhraniční obec se Slovenskou republikou, protéká jí řeka Vsetínská Bečva, která odděluje obě zmíněná pohoří od sebe. Svou rozlohou 80,79km² se řadí mezi největší obce České republiky. Velké Karlovice jsou typickou valašskou obcí. Zpočátku byla struktura vesnice kopanice a až se stěhováním obyvatel do údolí, v 18. století, se typ vesnice změnil na ulicovou ves.

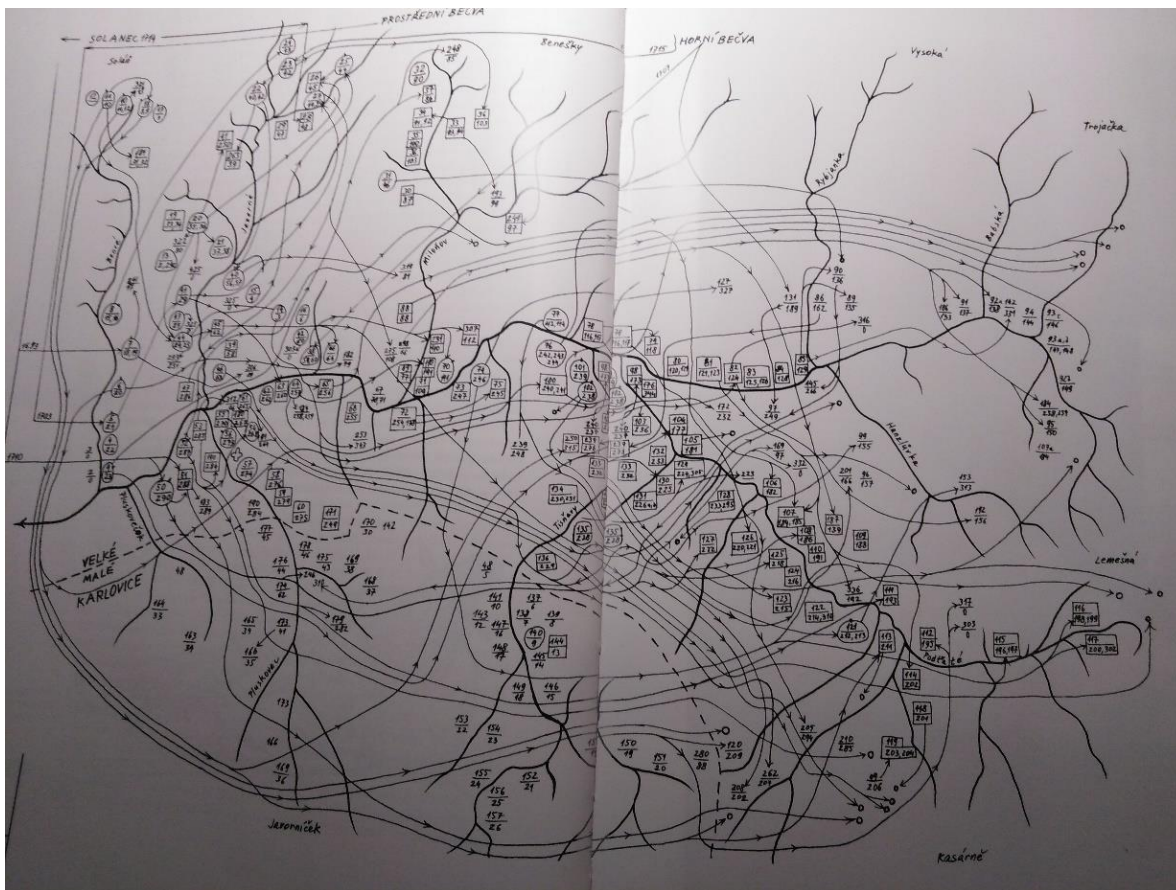
6.1 Historie

Krajina na území dnešní obce byla pravděpodobně zalesněná. Rostly zde převážně buky a jedle. Na území byla stezka solarská, která vedla od Rožnova p. Radh. přes Soláň na Halenkov a dál do Uher. Stezka sloužila k přepravě soli, proto ji pojmenovali solarská. Lesy postupně odlesňovali lidé, jednalo se především o pastevce, kteří pásli ovce. V 17. století vznikly v sousední obci Hutisku sklárny, které také pomohly s odlesňováním. Odlesněné plochy časem znovu zarostly anebo na nich vznikly pastviny.

Obec Velké Karlovice vznikla roku 1714. Jméno dostala podle jejího zakladatele, majitele meziříčsko-rožnovského panství, Karla Jindřicha ze Žerotína. Před založením obce už zde žilo několik rodin z Rožnovska. Někteří lidé zde bydleli v dočasném obydlí, kterému říkali *stániska*. Tito lidé zde přebývali pouze přes léto a pásli dobytek. Důvod založení Velkých Karlovic byl zcela jasný. Přes toto území vedla strategická cesta od Těšína přes Frýdlant, Frenštát, Rožnov p. Radh., Solanec, dále pokračovala do Soláňského sedla, údolím Jezerné k Vsetínské Bečvě a přes Papajské sedlo vedla cesta do Uher a do současného Púchova. Do roku 1505 vznikly v blízkosti řeky Bečvy obce Ústí, Janová a Hovězí. V 17. století vznikly vesnice Halenkov a Hrozenkov. Kvůli nájezdům Turků, Tatarů a proti Habsburskému povstání se vznik Velkých Karlovic odložil.

Noví osadníci na území Karlovic potřebovali ochranu před nájezdníky. Proto se pan Hudeček obrátil na meziříčsko-rožnovského hejtmana Václava Rosenzweigla, aby obec založil moravský zeměpán Karel Jindřich ze Žerotína. První číslo popisné dostalo právě fojství pana Hudečka. Nové usedlosti vznikaly v Oslovém, Pluskovečku a v Pluskovci. Po oficiálním vzniku Velkých Karlovic v roce 1714 se hustota osídlení výrazně zvýšila. Vzniklo údolí Leskové, Jezerné a Podťaté.⁹⁶

⁹⁶ (autorů J. A., 2014)



Obrázek 49 Velké Karlovice, čísla domů vzniklých do roku 1760 jsou v oválu, domy vzniklé po roce 1760 jsou v obdélníku, domy vystavěné po roce 1833 jsou bez ohraničení⁹⁷

Lidé stavěli jednoduché dřevěné chaloupky s pecí a dřevěnými dymníky, které odváděly kouř. Protože komíny měli lidé ze dřeva a několik domů vyhořelo. Až v roce 1785 nařídil habsburský panovník Josef II. stavět pouze zděné komíny.

V roce 1774 vyústil ve Velkých Karlovicích spor mezi vsetínským a rožnovským panstvím. Vsetínské panství požadovalo oddělení části vesnice a připojení k Hrozenkovu. Nakonec z údolí Tíšavy, Pluskovce, Pluskovečka, Stanovnice a Bzového vznikly Malé Karlovice. Malé Karlovice trvaly až do roku 1966, poté se úředně staly součástí Velkých Karlovic.

Na konci 18. století se krajina Velkých Karlovic úplně změnila. Výrazně ubylo lesů, dobytek se pásal v lese i přes zákaz pastvy. Výrazně přibývalo pastvin a luk. Kvůli výraznému odlesnění docházelo na některých místech k vytačení spodních vod na povrch, tím hrozilo povodním. O pár let později vznikly tzv. zalesňovací akce. Každý hospodář, majitel pozemku dostal sazenice smrku, tím se zvýšila plocha lesa a předešlo se dalším katastrofickým povodním. Před koncem 19. století byl přijatý zemský zákon, který nařídil regulaci vodních toků. Ve 20. století se

⁹⁷ (autorů J. A., 2014)

z Karlovic stalo smrkové království. Před 1. světovou válkou tvořily smrkové lesy více než $\frac{3}{4}$ lesů v Karlovicích.⁹⁸



Obrázek 50 Velké Karlovice Kotlová v 18. století⁹⁹

6.2 Centra obce

Centrum Velkých Karlovic se během osidlování mnohokrát změnilo. Zpočátku vzniklo centrum u Reichovy pily a karlovských skláren, které byly založeny v roce 1826. Centrum se nacházelo na místě, kde dnes stojí jedna z největších pil ve Velkých Karlovicích, a to u konečné vlakové zastávky. Sklárný později zanikly.

Lidé neměli moc příležitostí k setkávání. To se dělo většinou o nedělích nebo velkých svátcích v kostele, který byl nejbližší v Rožnově a ve Vsetíně. V roce 1732 byl postaven kostel na Hutisku a Karlovice se přifařili k Hutisku.

Až v roce 1753 se místní obyvatelé rozhodli postavit svůj vlastní kostel. Stavbu vedl Jan Žák z Hažovic. Dřevěný kostel se i s farou postavil za rok a byl zasvěcený Panně Marii Sněžné. O místě, které bylo vybráno na stavbu kostela, kolují různé pověsti. Nejznámější z nich je, že na tomto místě napadl v srpnu sníh, a proto kostel postavili právě zde a zasvětili ho Panně Marii Sněžné. Myslím, že můžeme říct, že zde vzniká další centrum. „Karlovjané“ přemýšleli také o výstavbě druhého kostela, ten se však nikdy nepostavil.¹⁰⁰

⁹⁸ (autorů J. A., 2014)

⁹⁹ (autorů J. A., 2014)

¹⁰⁰ (autorů J. A., 2014)



Obrázek 51 Kostel Panny Marie Sněžné¹⁰¹

Další hlavní místo shromažďování lidí vzniká u současného obecního úřadu v Leskovém. V budově, kde je nyní přestěhovaný obecní úřad, byla měšťanská škola. V Karlovicích bylo ve 20. století pět škol, do kterých chodily děti od šesti do dvanácti let. Jednotlivé školy byly postavené v každém údolí.¹⁰²

6.3 Návrh návsi

Jelikož má vesnice velkou rozlohu, nebylo vůbec jednoduché vybrat místo ke vzniku návsi. Zvolila jsem prostor před kostelem, protože Velké Karlovice jsou velice turisticky i historicky atraktivní místo a přijíždí zde stále více turistů, viz. Příloha č.1 – Situace širších vztahů. Poblíž kostela se nachází: muzeum, informační centrum, restaurace, potraviny, autobusová a vlaková zastávka.

Vytvořila jsem tři návrhy návsi na tomto území. Stávající podobu území tvoří komunikace mezi kostelem a parkovištěm. Před kostelem je vydlážděné parkoviště. Za ním se nachází most, který spojuje rodinné domy za potokem Pluskovec. Před farou je postavené menší parkoviště, které není vydlážděné. Za ním je zatravněná nevyužitá plocha, viz obr. č. 52 a 53.

¹⁰¹ (autorů J. A., 2014)

¹⁰² (autorů J. A., 2014)



Obrázek 52 Stávající podoba území před kostelem, pohled shora¹⁰³



Obrázek 53 Stávající podoba území před kostelem, pohled z cesty

6.3.1 Mobiliář

Mobiliář a druhy zeleně jsem zvolila ve všech návrzích stejné. Ve všech třech projektech je navržen vybetonovaný znak obce, který jsem umístila do středu návsi. Pěší zóna je vydlážděna přírodním kamenem šedé barvy.

Stojany na kola, zahrazovací sloupky, lavičky a odpadkové koše jsem vybrala u firmy Mmcité, pouze pouliční osvětlení jsem zvolila od firmy Svět svítidel.cz. Veřejné osvětlení, stojany na kola a zahrazovací sloupky jsem zvolila kovové. U laviček a odpadkových košů jsem vybrala provedení ze dřeva a kovu.

¹⁰³ (Česká televize, 1996-2021)



Obrázek 54 Veřejné osvětlení¹⁰⁴



Obrázek 55 Stojan na kola¹⁰⁵



Obrázek 56 Odpadkový koš, lavička, zahrazovací sloupek¹⁰⁶

¹⁰⁴ (svítidel.cz, neuvedeno)

¹⁰⁵ (mmcité, neuvedeno)

¹⁰⁶ (mmcité, neuvedeno)

6.3.2 První varianta

V prvním výkresu jsem vytvořila náves přímo před kostelem, viz. Příloha č.2 – První varianta. Náves je půlkruhového tvaru a dá se z ní pohodlně dojít ke kostelu a na faru. Komunikace je zaoblená do půlkruhu, zatáčka by zpomalila dopravu, která zde bývá, hlavně v létě, velice rušná. Na místě původního parkoviště jsem se rozhodla spojit komunikaci s původním mostem a parkoviště jsem přesunula podél hlavní komunikace.



Obrázek 57 Vizualizace, pohled na parkoviště

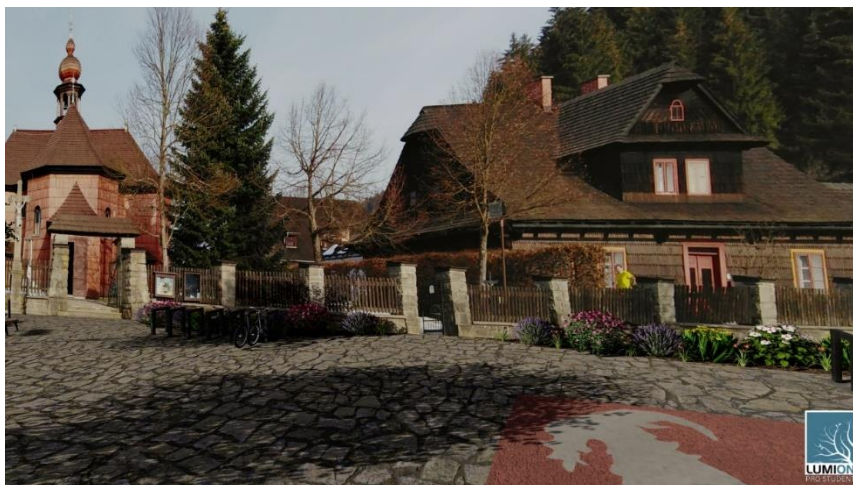
Ve středu návsi jsem se rozhodla umístit znak Velkých Karlovic. Znak má podobu kozla, který stojí na dvou kopcích. Kozel by byl z betonu, pozadí, které je červené, by bylo z červeného betonu. Kopce jsem se rozhodla vyřešit záhonem s keřem – zimostřázem.



Obrázek 58 Vizualizace, pohled od kostela

Ráz krajiny nemůže být rušen návsi, proto jsem se na ní rozhodla umístit hodně zeleně. Před plotem, který ohraničuje kostel a faru, jsem navrhla dva menší záhony s kvetoucími trvalkami. Vedle vstupu do pěší zóny by byla menší, půlkruhová, travnatá plocha se stromy, konkrétně strom javor mléc. U parkoviště jsem rozmístila menší stromy javor babyka. Stromy by

z jihozápadní strany vrhaly stín na parkovací stání. Mezi mostem a rodinným domem jsem se rozhodla umístit na menší zatravněnou plochu kvetoucí strom jírovec červený. Okolo celé návsi by byl vysazený nízký živý plot – dříšťál červený.



Obrázek 59 Vizualizace, pohled na kostel a faru, ze středu návsi



Obrázek 60 Vizualizace, pohled na lavičky a kostel

V tomto řešení se mi líbí, že lidé, kteří jdou z kostela, vyjdou přímo na náves. Zvýší se jejich bezpečnost a nevstoupí přímo do frekventované komunikace. Navíc náves vytváří elegantní vstup ke kostelu.

6.3.3 Druhá varianta

Ve druhém řešení jsem zachovala původní parkoviště před kostelem a část parkoviště před farou, viz. Příloha č.3 – Druhá varianta. Komunikaci jsem zachovala a příjezd k rodinným objektům vede přes parkoviště před kostelem. Náves jsem vytvořila za parkovacím místem u fary. Jedná se nyní o nevyužité území, kde roste trávnik. Prostor pro parkování jsem rozdělila na dvě části. Uprostřed jsem vytvořila průchod na novou náves.



Obrázek 61 Stávající stav území za parkovištěm, které je naproti faře



Obrázek 62 Stávající území, parkoviště před kostelem

Náves je nepravidelného tvaru a nachází se na ni mnoho zeleně. Okolo parkovacích míst před farou jsem navrhla vytvořit květinový záhon s trvalkami a stromy javor mléč. Za nimi je stojan na kola. U potoka Pluskovec jsem se rozhodla umístit stromy javor babyka. V rohu návsi jsem umístila kvetoucí strom jírovec červený. Z jedné strany je náves ukončena původním parkovištěm u kostela a z druhé strany nízkým živým plotem – dřišťál červený. Znak obce je umístěný ve středu návsi.

Toto řešení nabízí větší počet parkovacích míst a menší finanční náklady.



Obrázek 63 Vizualizace, pohled na kostel



Obrázek 64 Vizualizace, pohled na faru a parkoviště

6.3.4 Třetí varianta

Ve třetím a také posledním řešení jsem zrušila původní parkoviště před kostelem a vytvořila jsem zde komunikaci, která vede k rodinným objektům. Náves je nepravidelného tvaru, viz. Příloha č.4 – Třetí varianta. Náves je navržena na části současného parkoviště před kostelem a částečně zasahuje do nevyužitého prostoru před farou. Parkoviště pro auta jsem posunula před farní dům. Podobně jako u předcházejících plánů jsem navrhla travnatou plochu, záhony s trvalkami a opět stromy javor babyka a javor mléč a ve středu návsi znak obce.



Obrázek 65 Vizualizace, pohled od kostela



Obrázek 66 Vizualizace, pohled na kostel z rohu návsi

7 ZÁVĚR

Hlavním cílem mé práce bylo vytvoření návrhu návsi ve Velkých Karlovicích. V teoretické části jsem se zabývala vývojem vesnic, měst a jejich veřejným prostorem v průběhu historie. Dozvěděla jsem se hodně užitečných informací, které mi pomohly vytvořit návrh návsi ve Velkých Karlovicích, a to nejen z hlediska umístění ale i z hlediska praktického. K vytvoření mne vedla vlastní zkušenost a pocit absence kvalitního veřejného prostoru v této historické části obce.

Po prostudování mých plánů je zřejmé, že by tato plocha byla využita k setkávání lidí, odpočinku, relaxaci nebo konání místních trhů. Mé návrhy by toto setkávání umožnily a zároveň by vytvořily příjemný prostor centra obce nejen pro samotné obyvatele, ale i návštěvníky a turisty.

Byla bych ráda, kdybych svoje varianty návsi mohla prezentovat před obecním zastupitelstvem a inspirovat představitele obce k tomu, aby začali uvažovat o vybudování nové obecní návsi. Na projekty podobné tomu mému jsou vypisovány různé dotační tituly z evropských fondů, a tak by moje návrhy návsi nemusely být v konečné fázi nedosažitelným cílem, ale i reálnou investicí s dopadem na zlepšení životního prostředí obce a jejich obyvatel.

8 CITOVANÁ LITERATURA

- Anon. (2015). *Renesance*. Načteno z Archizone.cz: <http://www.archizone.cz/stavebni-slohy/renesance/>
- Anon. (2016). *8 facts about Piazza Del Popolo*. Načteno z Rolling Rome: <https://rollingrome.com/8-facts-about-piazza-del-popolo/>
- Anon. (2016). *Novověk*. Načteno z Zápisy do dějepisu: <https://zapisydodejepisu.wordpress.com/novovek-19-stoleti/3-1-novovek/>
- Anon. (2018). *Barceló experiences*. Načteno z Piazza San Pietro: in Christianity's embrace: <https://www.barcelo.com/guia-turismo/en/roma/things-to-do/piazza-san-pietro/>
- Anon. (2018). *Piazza San Pietro: in Christianity's embrace*. Načteno z Barceló experiences.
- Anon. (nedatováno). *16 Architektura a stavitelství klasicismu*. Načteno z Architektura a stavitelství: <http://fast10.vsb.cz/studijni-materialy/zsaa/17.html>
- Anon. (1996-2021). *Česká televize*. Načteno z Doktor Martin: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10789384002-doktor-martin/8862-protejov/>
- Anon. (2006). *Františkovy Lázně*. Načteno z Františkovy Lázně - Město: <https://m.frantiskovy-lazne.cz/frantiskovy-lazne/d-34304/p1=7095>
- Anon. (2015). *pinterest*. Načteno z pinterest: <https://in.pinterest.com/pin/296111744233046770/>
- Anon. (2017). *Palmanova - perfect town*. Načteno z steemit: <https://steemit.com/travel/@kriss76/palmanova-perfect-town>
- Anon. (2018). *Circus of Nero*. Načteno z Alchetron: <https://alchetron.com/Circus-of-Nero>
- Anon. (2018). *Piazza Navona*. Načteno z colosseum tickets: <https://colosseumrometickets.com/piazza-navona/>
- Anon. (2019). *Náměstí svatého Petra*. Načteno z Mahalo.cz: <https://www.mahalo.cz/italie/destinace-italie/vatikan/namesti-svateho-petra.html>
- Anon. (2020). *Acropolis of Athens: The Ultimate Guide & 2021 Visitors' Tips*. Načteno z Greek ing.me: <https://greeking.me/acropolis-of-athens>
- Anon. (2020). *Britannica encyclopedia*. Načteno z Piazza del Popolo: <https://www.britannica.com/place/Rome/The-Seven-Hills>
- Anon. (2020). *Forum Romanum v Římě*. Načteno z www.vŘímě.cz: <http://www.vrime.cz/pamatky/forum-romanum>
- Anon. (2020). *History of Place Dauphine in Paris*. Načteno z Paris perfect: <https://www.parisperfect.com/25-place-dauphine/history-of-place-dauphine-paris.php>

- Anon. (2020). *Mariánské Lázně*. Načteno z Mariánské Lázně: <https://www.muml.cz/mesto-a-jeho-sprava/o-meste/historie/>
- Anon. (2020). *Noidiroma.com*. Načteno z Piazza di Spagna: <https://www.noidiroma.com/piazza-di-spagna/>
- Anon. (2020). *Place Dauphine*. Načteno z Wikipedia the free Encyclopedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Place_Dauphine#/media/File:Place_Dauphine_on_1739_Turgot_map_of_Paris_-_KyotoU.jpg
- Anon. (2020). *Place de France, the royal square never finished*. Načteno z Un jour de plus a paris: <https://www.unjourdeplusaparis.com/wp-content/uploads/2018/05/place-de-france-paris.jpg>
- Anon. (2020). *Place de France, the royal square never finished*. Načteno z Un jour de plus a paris: <https://www.unjourdeplusaparis.com/en/paris-reportage/place-de-france>
- Anon. (2020). *St. Peter's Square · history and secrets*. Načteno z Roma: <https://www.tourist-in-rom.com/en/st-peters-square/>
- Anon. (2020). *The Place des Victoires in Paris*. Načteno z Solidaires a paris: <https://www.sortiraparis.com/arts-culture/walks/articles/172703-the-place-des-victoires-in-paris/lang/en>
- Anon. (neuvevedeno). *Vesnice ve středověku*. Načteno z https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/880332/mod_resource/content/1/St%C5%99edov%C4%9Bk%C3%A1%20vesnice.pdf
- (nedatováno). *Assassin's Creed Odyssey*.
- autorů, J. A. (2014). *Velké Karlovice 1714-2014*. Velké Karlovice: Obec Velké Karlovice.
- autorů, P. D. (2020). *tetrachic*. Načteno z digitales forum romanum: <http://www.digitales-forum-romanum.de/epochen/tetrarchisch/?lang=en>
- Awesome. (2019). *9GAG*. Načteno z Bird's Eye View of Piazza del Duomo in Florence, Italy.: <https://9gag.com/gag/apm9g9D>
- bbsferrari. (2018). *istock by Gently Images*. Načteno z Cathedral of Santa Maria del Fiore on sunrise, Florence stock photo: <https://www.istockphoto.com/photo/cathedral-of-santa-maria-del-fiore-on-sunrise-florence-gm1056869020-282451248>
- Bělohruhá, P. (2017). *Náměstí Piazza del Duomo: jedno z nejnavštěvovanějších míst v Evropě*. Načteno z inspirace na cestu: <https://www.radynacestu.cz/magazin/namesti-piazza-del-duomo/>
- Bernard, E. (2009). *Rome Wise*. Načteno z Piazza Navona Rome Why this square is a Must-See!: <https://www.romewise.com/piazza-navona-rome.html>

- Biegel, P. R. (2020). *Přehled dějin evropského umění Francouzský klasicismus v architektuře 16. a 17. století*. Načteno z <https://docplayer.cz/2279284-Prehled-dejin-evropskeho-umeni-francouzsky-klasicismus-v-architekture-16-a-17-stoleti.html>
- Blažková, M. (2014). Načteno z Počátky baroka v Itálii: https://otik.zcu.cz/bitstream/11025/19355/1/BP_Blazkova.pdf
- Coli, J. (2020). *Piazza del Popolo, Rome, Italy*. Načteno z dreamstime: <https://www.dreamstime.com/editorial-stock-image-piazza-del-popolo-rome-italy-tourists-walk-image42557854>
- Doulton, M. (neuveдено). *The Place Vendome in Paris*. Načteno z The jewellery Editor: <http://www.thejewelleryeditor.com/images/the-place-vendome-in-paris-once-home-to-coco-chanel-and-now-to-one-of-the-brands-boutiques-has-always-been-a-source-of-inspiration-for-the-fashion-house-from-the-caps-of-their-perfume-bottles-to-their-premier-watch>
- Faugere, C. (2020). *Piazza del Popolo at sunset*. Načteno z dreamstime: <https://www.dreamstime.com/stock-photo-piazza-del-popolo-sunset-rome-famous-obelisco-flaminio-center-saint-peter-s-basilica-background-image66472218>
- Finzi, J. (2020). *Italian Sons and Daughters of America*. Načteno z Palmanova, the Renaissance Fortress Town That Took 200 Years to Build: <https://orderisda.org/culture/travel/palmanova-the-renaissance-fortress-town-that-took-200-years-to-build/>
- Fiore, B. (neuveдено). *Place Des Vosges*. Načteno z blink: <https://www.blinktravel.guide/paris/place-des-vosges-square>
- Flores, L. (2020). *Piazza della Signoria*. Načteno z visitFlorence: <https://www.visitflorence.com/florence-monuments/piazza-della-signoria.html>
- Glennová, M. (2008). Načteno z http://www.artmuseum.cz/smery_list.php?smer_id=67
- Globe, D. (2014). *Daily Overview: Captivating Satellite Images of Earth*. Načteno z yatzter: <https://www.yatzter.com/daily-overview-captivating-satellite-images-earth/slideshow/13>
- Inc., S. (2020). *Paris, Place des Vosges*. Načteno z dreamstime: <https://www.dreamstime.com/paris-view-colonnaded-place-des-vosges-victor-hugo-s-house-image126972875>
- Iskander. (2015). *Aš-Goethovo náměstí*. Načteno z mapy.cz: <https://mapy.cz/zakladni?x=12.1870560&y=50.2251882&z=17&source=foto&id=560882&gallery=1>
- Karinafineart. (2020). *Snowstorm in Paris France*. Načteno z dreamstime: <https://www.dreamstime.com/snowstorm-paris-france-snowy-park-major-place-dauphine-image110646916>

- Kupka, J. (2017). *Urbanismus venkova*. Načteno z ČVUT:
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjB6Zv9nJLuAhXE-qQKHZDBCioQFjACegQIARAC&url=http%3A%2F%2Fwww.uzemi.eu%2FInclude%2FData%2Fgetfile.php%3Fid%3D2463%26db%3Duzemieu&usg=AOvVaw202qAYB0mqppSfgLO0-zh>
- Kupka, J. (2018). *Vybrané kapitoly z urbanismu venkova*. Načteno z
<http://www.uzemi.eu/Include/Data/getfile.php?id=2814&db=uzemieu>
- Macák, V. (neuvedeno). *Náměstí Míru (Frant.pramen, Plynové lázně a Nová kolonáda)*.
 Načteno z turistika.cz: <https://www.turistika.cz/mista/frantiskovy-lazne/foto?id=21869>
- Marcopati. (2020). *Ospedale degli Innocenti Florence. Building, foundling*. Načteno z
 dreamstime: <https://www.dreamstime.com/royalty-free-stock-photography-ospedale-degli-innocenti-florence-italy-may-may-designed-filippo-brunelleschi-who-received-commission-image31221817>
- Marchant, X. (2020). *Place vendome*. Načteno z dreamstime:
<https://www.dreamstime.com/stock-photo-place-vendome-image953750>
- Medvedkov, A. (2020). *Piazza di Spagna and the Spanish Steps in Rome. Bright, roman*.
 Načteno z dreamstime: <https://www.dreamstime.com/piazza-di-spagna-spanish-steps-rome-aerial-view-image127478011>
- mmcité. (neuvedeno). *mmcité*. Načteno z mmcité: <https://www.mmcite.com/>
- Mulkens, M. (2020). *Place des Victoires in Paris*. Načteno z dreamstime:
<https://www.dreamstime.com/stock-photography-place-des-victoires-paris-image27040412>
- Němec, V. (2020). *dějepis.com*. Načteno z <http://www.dejepis.com/>
- Niko, N. (2013). *Smyrna Agora*. Načteno z Nomadic Niko Explore a little more:
<https://nomadicniko.com/2013/10/20/smyrna-agora/>
- Onyshchenko, V. (2020). *Panthéon in Paris, France*. Načteno z dreamstime:
<https://www.dreamstime.com/pantheon-place-du-panth%C3%A9on-september-panth%C3%A9on-paris-france-image176562079>
- Oscity. (2020). *Buildings and the Fountain of Neptune at the Piazza della Signor*. Načteno z
 dreamstime: <https://www.dreamstime.com/editorial-stock-photo-florence-italy-july-buildings-fountain-neptune-piazza-della-signoria-its-large-l-shaped-square-front-image84675513>
- petrivo. (2013). *Františkovy Lázně - Míru* . Načteno z fotohistorie:
http://fotohistorie.cz/Karlovarsky/Cheb/Frantiskovy_Lazne/Frantiskovy_Lazne_-_Míru/Default.aspx?photoID=29227#detailnext
- Pierre. (2012-2020). *Discover the Neo-classical Place Vendôme in Paris*. Načteno z French
 moments: <https://frenchmoments.eu/place-vendome-paris/>

- Pierre. (2012-2020). *What you should know about Place des Vosges, Paris*. Načteno z French moments: <https://frenchmoments.eu/place-des-vosges-paris/>
- Piperno, R. (2020). *Piazza Colonna*. Načteno z Rome in the Footsteps of an XVIIIth Century Traveller: <https://www.romeartlover.it/Vasi22.htm>
- Poláková, Z. Z. (2020). Načteno z Prázdný vůz má nabranému ustúpiti. První dopravní předpisy vznikaly už ve 14. století: <https://budejovice.rozhlas.cz/prazdny-vuz-ma-nabranemu-ustupiti-prvni-dopravni-predpisy-vznikaly-uz-ve-14-8153933>
- Quimby, R. S. (2020). *Sébastien Le Prestre de Vauban*. Načteno z Britannica: <https://www.britannica.com/biography/Sebastien-Le-Prestre-de-Vauban>
- Raddato, C. (2017). *Smyrna*. Načteno z Following hadrian photography: <https://followinghadrianphotography.com/2019/03/18/smyrna/>
- Roup, R. (2014). *Mariánské Lázně (1864)*. Načteno z Fotohistorie: http://fotohistorie.cz/Karlovarsky/Cheb/Marianske_Lazne/Default.aspx?photoID=40287#detailnext
- Sansal, B. (2020). *Miletus*. Načteno z AllAboutTurkey.com: <https://www.allaboutturkey.com/miletus.html>
- Scharnagl, D. (2020). *Piazza della SS Annunziata: Utopia in Florence*. Načteno z visitFlorence: <https://www.visitflorence.com/florence-monuments/piazza-ss-annunziata.html>
- Schnablova, K. (neuvedeno). *Novoklasicismus*. Načteno z schnablova.net: <http://www.schnablova.net/Sakralni%20architektura/Specialni/Kategorie/novoklasicismus.htm>
- Schnablová, K. (neuvedeno). *Paříž - Pantheon*. Načteno z schnablova.net: <http://www.schnablova.net/Sakralni%20architektura/Francie/Paris/Pantheon.html>
- Smékalová, M. (2020). *Řecká agora: místo, kde se zrodila demokracie*. Načteno z inspirace na cestu: <https://www.radynacestu.cz/magazin/recka-agora/>
- Soukupová, B. B. (2012). Načteno z Urbanismus napříč časoprostorem: https://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2013-rg/2013_Soukupova.pdf
- Steffen, J. (2020). *North Agora (Miletus)*. Načteno z <http://wikimapia.org/8945923/North-Agora>
- svítidel.cz, S. (neuvedeno). *Svět svítidel.cz*. Načteno z Svět svítidel.cz: https://www.svet-svitidel.cz/eglo-93464-venkovni-svitidlo-navedo-1xe27-60w-cerna.html?gclid=CjwKCAiAmrOBBhA0EiwArn3mfOJQNHbLuH_pmWZSCjg_aCcOk3rv7yd8OwpivrnJHkLg-s3ODo44vBoCJrsQAvD_BwE
- Sýkora, J. (2009). *Urbanismus 2: uspořádání vesnic a krajiny*. Praha: České vysoké učení technické.

Ševčík, O. (2007). *Architektura - historie - umění - 2., rozšířené vydání*. Praha.

Thejipen. (2020). *Piazza della Signoria*. Načteno z dreamstime:
<https://www.dreamstime.com/editorial-photography-piazza-della-signoria-florence-italy-february-square-front-palazzo-vecchio-firenze-italy-located-ponte-image69043292>

Vráželová, I. a. (2013). *Obr. 10 a 11*.

Vvoevale. (2020). *Monument on Piazza della Santissima Annunziata*. Načteno z dreamstime:
<https://www.dreamstime.com/editorial-photography-monument-piazza-della-santissima-annunziata-florence-italy-november-tourists-equestrian-ferdinando-i-named-image82655587>

Zusmann, K. (2020). *Rome.us*. Načteno z <https://rome.us/squares-and-fountains/piazza-barberini.html#History>

Zusmann, K. (2020). *Romr.us*. Načteno z St Peter's Square: <https://rome.us/the-vatican-city/st-peters-square.html#Obelisk>

9 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Možná podoba Akropolis.....	3
Obrázek 2 Akropolis dnes	3
Obrázek 3 Možná podoba řecké agory.....	4
Obrázek 4 Smyrna agora	4
Obrázek 5 Podzemní chodby chrámu s kanalizací.....	5
Obrázek 6 Hlavní agora v Milétu	5
Obrázek 7 Forum Romanum v Římě, dnešní podoba	6
Obrázek 8 Možný vzhled Fóra ve starověku.....	7
Obrázek 9 Představa slovanské vesnice	7
Obrázek 10 Návesní vesnice	8
Obrázek 11 Lánová ves	8
Obrázek 12 Ulicová ves, Jozefov-Hodonínsko	11
Obrázek 13 Palma Nuova.....	13
Obrázek 14 Palma Nuova náměstí	13

Obrázek 15 Socha Ferdinanda I.	14
Obrázek 16 Sirotčinec a bronzová fontána	14
Obrázek 17 Piazza della Signoria.....	15
Obrázek 18 Neptunova fontána.....	15
Obrázek 19 Piazza del Duomo	16
Obrázek 20 Púdorys náměstí Piazza del Duomo	16
Obrázek 21 Piazza di Spagna, fontána a španělské schody	17
Obrázek 22 Pohled shora na Piazza di Spagna	18
Obrázek 23 Vlevo původní Domitianový stadion, vpravo dnešní podoba náměstí Piazza Navona	19
Obrázek 24 Cirkus Nero.....	20
Obrázek 25 Náměstí svatého Petra ve Vatikánu	21
Obrázek 26 Púdorys náměstí.....	21
Obrázek 27 Piazza del Popolo.....	22
Obrázek 28 Vlevo kostel Santa Maria dei Miracoli, vpravo kostel Santa Maria v Montesantu	22
Obrázek 29 Place du Pantheon.....	23
Obrázek 30 Pohled shora na náměstí Place des Vosges.....	24
Obrázek 31 Budovy okolo náměstí Place des Vosges	25
Obrázek 32 Pohled shora na náměstí Place Dauphine	25
Obrázek 33 Náměstí Place Dauphine	26
Obrázek 34 Plánovaná podoba náměstí Place de France	26
Obrázek 35 Náměstí Place des Victoires, socha Ludvíka XIV.....	27
Obrázek 36 Pohled shora na náměstí Place des Victoires.....	27
Obrázek 37 Náměstí Place Vendome, sloup uprostřed náměstí.....	28
Obrázek 38 Púdorys náměstí Place Vendome.....	28
Obrázek 39 Náměstí Míru, Františkovy Lázně, rok 1898.....	29

Obrázek 40 Náměstí Míru, Františkovy Lázně, dnes.....	30
Obrázek 41 Mariánské Lázně 1864.....	31
Obrázek 42 Goethovo náměstí, Mariánské Lázně	31
Obrázek 43 Návesní vsi (trojúhelníková, čočkovitá, obdélníková a okrouhlá náves)	32
Obrázek 44 Silnicová ves, ulicová ves a silniční návesní ves.....	32
Obrázek 45 Ulicová návesní ves	33
Obrázek 46 Radiální lánová ves a řádková ves.....	33
Obrázek 47 Řadová ves – krátká, lesní a valašská.....	34
Obrázek 48 Hromadná ves, dvorcová ves a kopanice.....	34
Obrázek 49 Velké Karlovice, čísla domů vzniklých do roku 1760 jsou v oválu, domy vzniklé po roce 1760 jsou v obdélníku, domy vystavěné po roce 1833 jsou bez ohraničení	36
Obrázek 50 Velké Karlovice Kotlová v 18. století	37
Obrázek 51 Kostel Panny Marie Sněžné.....	38
Obrázek 52 Stávající podoba území před kostelem, pohled shora.....	39
Obrázek 53 Stávající podoba území před kostelem, pohled z cesty	39
Obrázek 54 Veřejné osvětlení	40
Obrázek 55 Stojan na kola.....	40
Obrázek 56 Odpadkový koš, lavička, zahrazovací sloupek	40
Obrázek 57 Vizualizace, pohled na parkoviště	41
Obrázek 58 Vizualizace, pohled od kostela	41
Obrázek 59 Vizualizace, pohled na kostel a faru, ze středu návsi	42
Obrázek 60 Vizualizace, pohled na lavičky a kostel.....	42
Obrázek 61 Stávající stav území za parkovištěm, které je naproti faře	43
Obrázek 62 Stávající území, parkoviště před kostelem	43
Obrázek 63 Vizualizace, pohled na kostel	44
Obrázek 64 Vizualizace, pohled na faru a parkoviště.....	44
Obrázek 65 Vizualizace, pohled od kostela	45

Obrázek 66 Vizualizace, pohled na kostel z rohu návsi..... 45

10 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1 – Situace širších vztahů a stávající stav

Příloha č.2 – První varianta

Příloha č.3 – Druhá varianta

Příloha č.4 – Třetí varianta

Příloha č.5 – Vyjádření p. starosty Koňářka